

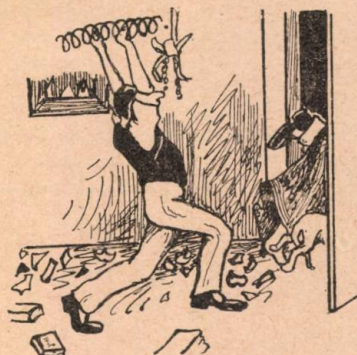
13

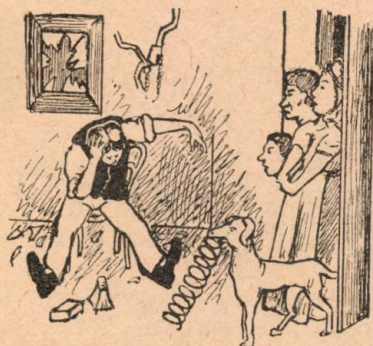
14

15

16

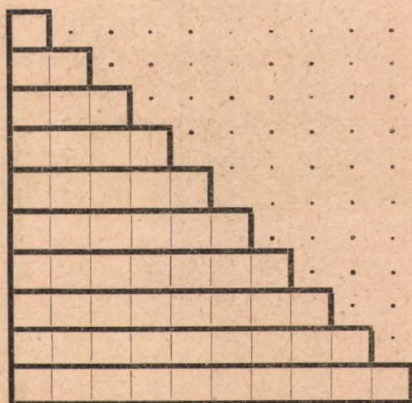
17

V. Popescu.

18

JOC GEOGRAFIC

O consonantă.
 Pronume.
 Un arbore.
 Nume bărbătesc.
 Impărat al Romanilor.
 Un continent.
 Un animal din Africa.
 Fluviu din America,
 Stat în America centrală.
 Locuitor din un Continent.

MIH. GH. ZLOTESCU.

UN PROVERB

Din literele ce se află în patratele alăturate să se formeze un proverb românesc.

nea-	că	ță	plea-	te
de	de-	ci-	mi-	jun-
ne	di-	ge.	a-	par-

M. GH. ZLOTESCU.

POSTA

REDAȚIEI

Nicu Marinescu. — Articolul trimis trebuie făcut în altfel și arătat amănunțit ce ai văzut în localitățile pe unde a-ți trecut. Numai așa se va putea publica.

Junior. — «Mama Mare» poate fi potrivită pentru altă revistă.

NOUTAȚI LITERARE

APARUTE IN EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE
GRAFICE ȘI EDITURA „MINERVA“. B-dul ACADEMIEI,

■ ■ 3. — EDGAR QUINET, 4. — BUCUREȘTI ■ ■

C. NEGRI

VERSURI, PROZA, SCRISORI

CU UN STUDIU ASUPRA VIEȚII ȘI OPERII SALE
de EM. GÂRLEANU

LEI 1.50.

E. PITIȘ

POEZII

LEI 1.50.

CATON THEODORIAN

Calea Sufletului

NUVELE ȘI SCHIȚE

Ediția de Lux: LEI 3.—

LEI 1.50.

DE VÂNZARE LA TOATE LIBRĂRIILE

BIBLIOTECA ...
... MINERVEI ...

A APĂRUT:

ION CIOCARLAN

Vis de
Primăvară

No. 42
30 BANI

AMICUL
TINERIMEI

REVISTA
PENTRU
TINERIMEA
ȘCOLARĂ

BUCUREȘTI
INSTITUTUL
GRAFIC
MIDERVA

DIRECTOR:
I. MOISIL

La Redacția «AMICUL TIERIMEI» se găsesc de vânzare exemplare complete și legate, anii II, III și IV, fiecare cu prețul de Lei 4.

Direcțiunea «AMICULUI TINERIMEI» roagă pe toți iubitorii de buna îndreptare a tineretului nostru, cari doresc a colabora, să ne trimită articole potrivite pentru tinerime, scrise într'o limbă ade-vărat populară și pe înțelesul tuturor.

Tot ce privește abonamentele, expediția, ele se vor adresa Institutului de arte grafice «MINERVA» București, Bulevardul Academiei No. 3. Ce privește redacția, articole, deslegări, etc. se va adresa D-lui I. MOISIL, București, Strada Pietății No. 6.

Tinerilor! Răspândiți revista voastră cât puteți mai mult!

Păstrați numerile spre a le lega la sfârșitul anului!

Toate deslegările să se adreseze D-lui I. MOISIL, STRADA PIETATEI No. 6.

Deslegările să se trimită în totdeauna pentru N-rul ce iasă la 15 a lunei până la cel mult la 10 a lunei și pentru numărul ce iasă la 1 a lunei până cel mult la 25 a lunei trecute. Cele sosite în urmă nu se vor mai publica.

Manuscrisele se scriu pe o pagină, lăsând loc gol la dreapta, de vreo două degete.

Manuscrisele se trimit prin poștă nu ca scrisori ci sub bantă scriindu-se pe lângă adresă cuvântul: «MANUSCRIS». Ele coastă în launtru țării 5 bani fiecare 50 grame, iar din străinătate 10 bani 50 grame. Dacă, pentru mai multă încredere, vrei să recomanzi manuscrisul, pentru «recomandare» se plătește deosebit 25 bani.

La orice comandă trebuie să se trimeată banii ÎNAINTE, altminterlea nu se trimit exemplarele cerute.

REVISTA PENTRU TINERIMEA ȘCOLARĂ.

■ ■ CULTURA ■ ■
 MORALA, IUBIRE DE NEAM, ȘTIINȚĂ,
 ■ ■ MUNCA ■ ■

APARE DE 2 OȚI PE LUNĂ SUB DIRECȚIA

D-lui I. MOISIL. — București

ABONAMENTUL ANUAL:

În România Lei 5

Afară de România. Coroane 5

MICUL TOBOȘAR

«Eră prin toamna anului 1876», povestea odată într'o adunare de prieteni un bătrân căpitan pensionar, care a luat parte la războiul pentru independență; «mă aflam pe atunci cu regimentul meu de linie în orașul P. Într'o seară mă întorceam acasă de la cafenea, când în dreptul unei porți văd un copil, ca de vr'o 10—12 ani, ghemuindu-se să se culce pe banca îngustă de la poartă, bancă de cele ce se pun de obicei, fie ca să stea slugile pe ea sărbătoarea, să privească, la drum, fie ca să atragă pe gardist, să-l țină mai pe lângă casă în timpul nopții.

«Văzând eu copilul acolo, desculț și îmbrăcat aproape în zdrențe, pregătindu-se să se culce afară pe așa frig și în așa loc, mi s'a umplut inima de milă. M'am apropiat de el și l'am întrebat cine e și ce caută pe drum pe așa timp. Co-

pilul crezând că eu sunt stăpânul casei și că-l voi goni poate, se sculă repede în picioare și cu vocea tremurătoare, mă rugă să-l îngădui să doarmă acolo până a doua zi, și-mi spuse că e strein de oraș și că nu știa unde să se adăpostească.

Îl cercetai mai de aproape, îl întrebai de unde era, ce rost avea.

— «Domnule,» îmi răspunse băștelul, și 'ncepu a plânge, «sunt dintr'un sat, de departe. N'am nici mamă, nici tată; nu i-am cunoscut; că pe mine, de când eram mic de tot, m'a crescut o mătușă bătrână, și ea mi-a spus că sunt fără părinți. Dar mătușa a murit de vre-o câte-va zile și dacă am rămas singur, m'a adus un om de la noi din sat la oraș, să mă bag la stăpân; mi-a zis să-mi caut singur un loc, că el s'a dus îndărăt.»

Eram mișcat până în fundul sufletului de micul orfan și pentru nimic în lume nu m'aș fi îndurat să-l las pe drum; îl luai la mine acasă, îl dădui în seama ordonanței, recomandându-i să nu plece a doua zi, până nu va da ochii cu mine.

Toată noaptea nu putui dormi liniștit de mila nenorocitului băiat, și mă gândeam feluri și chipuri, cum aș face să-l pun la adăpostul nevoilor traiului, ce aș fi putut face cu el. Mă simțeam oare cum dator să mă îngrijesc de soarta lui, fiind că întâmplarea mi-l scosese în cale.

Dimineața chemai soldatul și 'l întrebai ce făcea micul meu mosafir.

— «A mâncat, Domnule Căpitan, îmi răspunse soldatul, de m'am speriat. Eră rupt de foame și ți-eră mai mare mila să-l fi văzut cum îmbucă de repede. Cât te-ai șterge la ochi a sfârșit jumătatea de pâne pe care i-am dat-o. Pe urmă l-am culcat cu mine, s'a sculat mai adineaori, și unde se uită zăpăcit prin bucătărie, până și-a adus aminte unde e.

L-am pus de s'a spălat, și l-am învățat să salute militărește și să zică: «Trăiți Domnule Căpitan!»

— «Ia zii să vină încoace», ordonai eu soldatului, și tu adu-mi cizmele.»

Soldatul plecă și peste un minut ușa se deschise și pe ea intră băiatul cu botforii mei în mână. Voia să-mi arăte că nu e nerecunoscător, nici leneș.

Se opri lângă ușa și luând poziția militărească, cum îl învățase ordonanța, duse dreapta la cap, strigându-mi: «Trăiți Domnule Căpitan».

De odată, ținuta lui, salutul lui milităresc, îmi deșteptară un gând, o idee luminoasă: să-l fac ostaș.

— «Nu vrei tu, măi micule, să te faci soldat?» îi întrebai.

Ochi lui, mari și verzi, scânteiară.

— «Cum n'aș vrea, Domnule Căpitan, dar cine mă face pe mine soldat, așa mic și prost»?...

— «De, de asta cam așa e, că pentru soldat ești prea mic; dar să te facem «pui de soldat», să te facem copil de trupă la muzică. Hai? ce, zici? Ți-ar plăcea ție să te vezi colo, cu uniformă, cu capelă și cu un trompet de gât?» Cât pe aci să-mi sară la gât de bucurie mititelul.

«Domnule Căpitan, întrebă el, dar m'ar primi? Of! Doamne, ce-aș mai zice eu, să mă văd colo, un mozicant? Cine ar mai fi ca mine?»

— «Dar carte nu știi de loc, voinicule?»

La întrebarea aceasta, copilul începu a-mi istorisi, repede, vorbind cu aprindere, cu obraji îmbujorați, așa cum sunt copiii, când au multe de spus:

— «Știu așa puțin, că am făcut și eu două clase, da de mult; că pe urmă mama llinca n'a mai avut cu ce să-mi cumpere cărți; și mie mi-a părut rău, că-mi eră drag la școală. Aveam un domn bun și învăța pe băieții mai mari să cânte așa frumos! Am învățat și eu un cântec, pe «Deșteaptă-te Române». De câte ori îl cânta domnu cu băieții. mă băgam și eu între dânși și cântam și eu. — Ehe! învăța Domnu multe cântece soldățești pe băieți».

— «Dar de ce-i învăța cântece soldățești?», întrebai eu, căci 'mi eră drag să-l aud vorbind așa, repede și cam în vârful limbei.

— «Apoi să-i învețe să le placă să fie soldați. Zicea domnu că soldații sunt puterea țării și că cine se luptă și moare pentru țară, se face sfânt și-l pomenește toată lumea și popa la biserică».

— «Taci măi, așa le zicea Domnul cela al vostru?»

— «Da, Domnule Căpitan. Să vezi, Domnule Căpitan, când a pus anu ăsta vacanță la copii, m'am dus eu : eră și tot satul și popa, primarul, domnu perceptor și a vorbit domnu învățător, mult, mult și tare. A spus că Românii trebuie să-și iubească neamul, țara și pe Domnitor, și că dacă va fi să ne batem cu vr'o altă țară, să sară toți în foc, să nu le fie frică de moarte, că cine-și dă sângele pentru patrie și Domnitor se duce de-a dreptul în Cer. Mie parcă'mi tremură inima, Domnule Căpitan, și-mi venea să plâng că nu sunt mare, să mă fac și eu soldat. Și când a isprăvit Domnu de vorbit, a strigat odată, de a răsunat curtea școlii: «Ura! Trăiască România» și eu n'am pomenit strigând după el, tare «Trăiască România»! așa de tare, că toată lumea s'a 'ntors și s'a uitat la mine cum stam suit pe o bancă. Atunci mi-a fost așa de rușine, că am fugit și m'am ascuns în niște buruieni și acolo am plâns, am plâns și m'am jurat că am să mă fac soldat.»

Rămăseseam înmărmurit de firea pornită, hotărâtă, ce dovedea micul meu protejat. Cum mă îmbrăcai, dădui ordin să-i dea ceva să mănânce și-l luai cu mine la cazarmă. Așteptai pe Domnul Colonel, îi istorisii ce auzisem deia băiat. Domnul Colonel îl chemă, se uită la el, îl întrebă dacă vreă să rămână copil de trupă, cum mai văzuse el în curtea cazarmii vre-o doi și dete ordin să fie însumat la muzica regimentului.

Până seara era tuns și îmbrăcat. Să-l fi văzut cât era de țănoș și cum îi sticleau ochișorii când mi s'a prezentat în uniformă, par'că toată lumea ar fi fost pe moșia lui. Peste câte-va zile întrebai pe șeful muzicei ce aveă de gând să facă din Mihai, protejatul meu.

— «L'am pus la toba mică, Domnule Căpitan, răspunse șeful: cum a văzut toba cu ciocănelele, a zis să-l învăț, că-i place

mai mult ca celelalte instrumente, se vede că unde face zgomot mai mare. Acum bate toată ziua și tot nu se mai satură. Cred că o să fie un bun toboșar.»

În scurt timp, Mihai era cunoscut în regiment sub numele de «micul toboșar.»

Trecuse iarna și 'n primăvară furăm concentrați pentru războiul cu Turcia. În fruntea regimentului nostru de linie mergea muzica. Să fi văzut pe Mihai cu ce ifos bătea toba, și așa de în tact și cu putere, de par'că numai el se auzia în marș. Când poposiam pe unde-va și puteam vorbi cu micul toboșar, îl întrebam dacă nu-i e frică să meargă la război și el îmi răspundeă, că din potrivă, i pare bine, dar că un lucru îl mâhnea, anume că auzise că muzica nu luă parte la atac, și că nu putea și el să intre în foc.

Se 'ncepuse războiul; sosise în sfârșit, ziua de asalt: «ceazi de sânge udă.»

Văzduhul părea aprins de atâtea focuri, se clătină pământul de puternicile bubuituri ale tunurilor. Buum! buum! și zburau ghiulelele pe deasupra noastră vâjâind, ne șuerau gloanțele pe la urechi. Moartea seceră printre rânduri cum ai trage cu secerea într'un lan de grâu. Cădeau soldați rânduri, rânduri și alții le luau locul. Regimentul nostru perdă cinci ofițeri ca niște brazi și peste o sută de soldați. Când încetau focurile, ambulanța venea și ridică pe cei căzuți în luptă.

Într'una din zile, când se sună atacul, văzui cu mirare pe Mihai amestecat printre toboșari; mâinile lui zburau repede, fălfăind ca niște aripi de fluture peste toba lui, care-mi părea că răsuna mai tare ca toate celelalte, că-îmi pătrundea în adâncul sufletului. De atunci Mihai nu era lipsă dintre toboșari.

Se dăduse odată repaos, și eu chemai pe micul toboșar, îl întrebai de ce s'a amestecat în rândurile, unde s'ar putea să-și găsească moartea.

— «Nu mi-e frică de moarte-îmi răspunse el cu glas hotărât. Mi-ar părea chiar bine să mor pentru țară, cum zicea domnu învățător; tot sunt eu singur pe lume.»

— «Atunci nu știi ce e moartea, mititelule, de nu ți-e frică de ea, când toată lumea se teme...

— «Ba știu eu ce e moartea, că am văzut eu mulți morți. Inchizi odată ochii și gata... Par'că dacă trăiești, e mai bine? Că faci păcate, ori poate să fii sărac, să ajungi cerșetor; dar așa, mai bine... dacă mori în război, te duci de-a dreptu în cer, te faci înger, așa zicea taica popa al nostru.»

— «Dar bine, Mihai, ai să rabzi de foame rău,» îi zisei eu.

Copilul se uită la mine lung, zâmbi și-mi răspunse, rădicând din umeri: «Lasă că sunt eu învățat și cu foamea.»

Văzui bine că micul toboșar își dădea bine seama de ce vorbea, că eră adânc pătruns de credința și patriotizmul ce-i inspiraseră învățătorul și preotul din satul lui — și par'că tăria sufletului lui, atât de tânăr încă, găsi răsunet în inima mea, iar mintea mea să înalță spre Dumnezeu, căruia îi ceream să ocrotească pe micul toboșar. Eram neliniștit, mă muștră cugetul că-l băgasem în oaste: îmi-eră teamă să nu vină vre un glonț să-l ucidă: mă simțeam vinovat par'că față de Dumnezeu, înaintea căruia aveam să dau socoteală de viața micei ființe; numai gândul că 'n toate e un destin și că acela fusese destinul lui Mihai, mă mai mângăia.

— «Domnule Căpitan, îmi zise odată copilul, aș vrea să văd și eu pe Domnul Carol; și de-o fi să mor, barem să apuc să-l văd odată».

Și i s'a împlinit dorința.

Bunul Domnitor, acel care însuflețea și îmbărbăta toată suflarea românească, acel care, cu mintea-i înțeleaptă și cu vitejia-i fără seamăn' a scos din focul luptei armata noastră învingătoare, cum aduce la țarm nevătămată luntrea din mijlocul mării înfuriate un luntraș iscusit, suferea în rând cu soldații. O căsuță mică și afumată adăposteă noaptea de vânturi și de ger pe acel care a dat României libertatea. Acolo, eșind din căsuța aceea, l-a văzut Mihai de-aproape pe Domnul Carol, când în rând cu toți corniștii și toboșarii, a dat onorul la Domn și la drapel. Să-l fi văzut atunci pe micul toboșar, par'că eră

c'o palmă mai înalt, și pe când mânuțele lui băteau din răsuputeri în tobă, fața-i eră aprinsă ca focul și ochii stau ațintiți pe Vodă Carol.

Tunurile bubuiau mereu. Ai noștri intrau în foc, luptând ca lei; mergeau Românii la moarte, ca la nuntă.

În fruntea soldaților mei rămași, ne repezirăm, eu și un sublocotenent, tânăr și frumos ca o fată, îmbărbătându-i; dar un glonț veni șuerând și se opri în pulpa piciorului meu stâng. Împreună cu alți răniți fui luat de ambulanță și dus într'un spital la Turnu-Măgurele, unde Crucea roșie cu ai săi îngeri veghetori, primea pe cei căzuți în luptă și le dedea îngrijiri adevărat îngerești.

Eram de câte-va ore în pat; gemetele răniților, când și când, tăiau liniștea aproape mormântală din spital. Cu fiecare transport soseau noi răniți, noi jertfe ale dragostei de țară.

Deodată văzui aducându-se pe-o targă un corp mic; brancardierii se opriră la patul de lângă mine, rămas gol, căci rănitul din el murise și fusese luat. O soră de caritate se apropie, desvelî trupul și... dădui un țipăt de groază, recunoscând chipul, acum alb ca varul, al micului toboșar. Îmi părû că am primit o lovitură în piept, simții că mi se rupe inima.

— «Oh! mititelul,» gemu sora de caritate, e un copil! Doamne, Doamne' cum te 'ndurași! Cine și-o fi făcut păcate cu el, să-l bage în oaste?»

Ne mai putându-mă stăpâni, îmi îngropai fața în mâni și izbucnii în hohote de plâns.

— «Eu, soro, eu am fost nenorocitul acela, eu l-am adus la moarte. Era orfan, rătăcea pe drum, și eu l-am găsit și l-am făcut ostaș... Mititelule, ți s'a împlinit dorința să mori în luptă»...

— «Liniștește-te, Domnule, îmi zise sora, îți faci rău. — Așa a fost, se vede, voia lui Dumnezeu; ce putem face noi în potrivea sorții?»

Mihai fusese așezat în pat; sora îi potrivea pernele; căpu-

șorul lui, cu ochii închiși, cu obraji și buzele albe, stă nemișcat cu fața în sus; abia i se mai simțea respirația.

Doctorul cel mare veni, cercetă pe toții răniții, dând ordine ajutoarelor lui. Ajuns la patul lui Mihai, avu o mișcare de compătimire; îl dezveli, se uită că luare aminte la rana ce aveă în piept și din care sângele abia mai picură, clătină din cap și zise: «E de mirare cum de n'a murit încă.» Apoi trecu mai departe. Oh! cine ar putea spune ce-am simțit, când m'am încredințat că nu e nici o nădejde de scăpare.

Noaptea veni. În locul acela de durere, singură sora de caritate vegheă, alunecând ca o umbră ușoară printre paturi, gata să dea ajutoarele trebuincioase. De-odată se opri lângă patul lui Mihai, se aplecă spre el. Mititelul începuse a vorbi. Pentru o clipă avui speranța că va scăpa, pentru o clipă numai, căci în clipa următoare vocea copilului, întâi înceată, ca un murmur ușor, devenea din ce în ce mai tare, mai deslușită. Sora 'mi făcu semn, cu degetul pe buze, să tac; îmi țineam respirația, ascultam cu inima strânsă:

«Domnul învățător... pentru țară... în cer... Domnul Căpitan... șoptea copilul în agonie, și vorbele lui mi se înfingeau în suflet ca niște tășuri ascuțite.

De-odată, în liniștea nopții, vocea lui răsună tare, puternică:

«Drapelul! păziți drapelul! Am scăpat!

«Vine Domnitorul!... Ura!... Trăiască România!»

Un minut mâinile lui bătură repede toba, în aer, fălfăind ca niște aripi de fluture; apoi se abătură de-alungul trupului lui mic, iar sufletul lui zbură la cer, acolo unde dorise atât de mult să fie, unde nu este nici întristare. nici suspin, ci numai viață veșnică.

Din «Suflete de copii», istorioare de Ana Cordeanu Recomandăm această frumoasă carte, apărută la Craiova. Prețul 80 bani.

Z I D E V A R Ă

Singur, biruit de gânduri, mă preumblu pe câmp în toiul zilei de vară. Din când în când, mă ascunz sub umbra vreunui nuc bătrân, de bătaia soarelui arzător și de căldura năbușitoare a zilei. Departe, departe, în văzduhurile îndepărtate, aerul se întinde ca un acoperământ imens, deasupra holdelor. Căldura se vede jucând pe deasupra fânețelor, pe deasupra grâului auriu. O pitpalacă speriată își caută ascunzătoare, îngânând ceva din gușa-i pestriță. Și un miros dulce isvorăște din sânul fânețelor, un miros ce te îmbată, ce te încântă, ce te transportă cu sufletul în lumea nălucirilor, în lumea visurilor. Cuprins de ceva străin, mă las copleșit de căldură, în prada admirațiilor. Sub adierea ușoară a vântului răcoritor, lanurile se pleacă cu un murmur dulce. Spicurile de grâu strălucesc la lumina soarelui, luând înfățișarea aurului galben și lucitor. Ceva mă apucă, mă împinge și fără voie alerg printre spicele înalte, cari mă gâdilă ușor ; și parfumul mirositor, parfumul dulce al naturei mă îneacă și mai mult.

Cuprins din nou de moleșeală, cad jos la pământ și mă afund cu capul în grâu ; caut să pătrunz tot mai adânc. Insetat sorb mirosul plăcut și par'că dătător de viață. Sute de insecte, sub diferite forme și culori, mișună la rădăcina paielor, mă las tot mai jos, contemplând bolta cerului imens și albastru. Admirațiunea mă cuprinde. Unele insecte mici se urcă pe mine, mi se urcă pe brațe, mă cuprind, îmi intră prin cămașe, pe după gât, gâdilându-mă ușor. Iată aici altă lume, plină de minunății, care te umple de admirațiuni și respect către divinul Creator. Iată lumea insectelor. Te simți mulțumit fără să vrei. Inchid ochii, și așa cu ei închiși, privesc spre cer. Ceva deosebit luminos, mi se presintă, înainte. Prin gura deschisă și prin nări sorb cu nesațiu aerul câmpenesc, plin de parfumuri este aerul dela țară. Mă scol din nou, și încep să alerg și mai tare, printre lanuri, nevăzând decât spice și cer

albastru. Unele pasări ascunse la pământ fug speriate. Spicele par'că se iau după mine. Unele ascunse prin cămașă, mă gădilă ușor cu mustățile lor lungi și țepoase. O iau din nou spre cărare. În zare, spre deal văd cosașii. Mă apropiu și mai mult de acești apostolii ai pământului, și le zic : — Bun lucru.

Toți așa cum sunt înșirați, întorcând capetele îmi răspund într'un glas : — Mulțumim dumatule, dându-și pe spate pălăriile lor negre de pâslă, împodobite cu câte o împletitură de paiu de grâu.

— Cald, Domnule.

— Cald de tot, le răspund.

Cu mânica cămășei înalbită și deschiată la piept, lăsând să se vadă pieptul sanătos și ars de bătaia soarelui își șterg sudoarea după frunte, privind gânditor spre înălțimile cerului senin și albastru. Mă trag deoparte și-i privesc. Își scuipe din nou în palmele noduroase și pârlite de arșiță, apucă cornul coasei și începe iarăși să tragă în mod regulat, așternând la pământ paiele înalte. Sub bătaia soarelui arzător, își continu înainte munca lor, mulțumiți și fără de preget. Rânduri, rânduri, orzul cade scoțând un sgomot sunător de paiu uscat, așternându-se frumos. O lăcustă verde sare și se pierde printre paile uscate, arătându-se, răsărind din nou.

Privesc la ei cu nesațiu și nu mă îndur să-i părăsesc,

— Harnici cosași, harnici de tot, ar merita fiecare câte două rachiuri sdravene, la conac.

Toți încep să râdă la vorbele mele și pe fața fiecăruia se citește sinceritatea și bunătatea.

— Moș Simioane, tot mai poți, tot nu te lași? Bătrânul privește spre mine, cu un aer de bunătate și mulțumire, zicându-mi :

— De, taică, ce să-i faci, ăl de sus are grije și de noi ; el face precum voiește ; și moș Simion începui din nou a munci.

— Dă-i mereu, moș Simioane, că hoțul de Pavel vrea să ți-o ia înainte, zic eu aruncându-mi ochii spre Pavel, un flăcău,

mândru și chipeș pe care n'ași fi dat zece, care trăgea din toată inima, mai aruncând câte o glumă.

— Ei Pavele, ce zici? când îți jucăm la nuntă? întrebă tocmai din cap neica Savu.

— Nu știu, răspunse rușinos flăcăul, lăsându-și ochii în jos și roșindu-se ca o fată mare. Și tot așa, din vorbă în vorbă și din glumă în glumă, munca curgea veselă. Câte unul se oprește din când în când, scoate cutea din tocul cu apă dela brâu, trage cu ea pe ascuțitul coasei și apoi începe din nou. Brațele vânjoase, sub mersul cadențat al coasei, se leagănă ușor. În fine, îi părăsesc mulțumit, avântându-mă încolo. Imi taiu în vale o nuelușă subțirică de răchită și pornesc înainte pe cărare fluerând ușor, în bătaia zefirului răcoros. Mă îndreptez din nou spre grâu. La o parte, spre răsărit, în zare, pe deasupra lanurilor bogate văd femeile la seceră. Plec într'acolo. Grâul secerat de mânilor harnice ale femeilor, cari nici la munca câmpului nu se lasă mai pe jos decât acasă, la războiu, stătea strâns în snopi. Cu basmalele trase pe ochi, în bătaia soarelui arzător, secerau grâul auriu, secerau pânea albă ca omătul. Le priveam și mă gândeam la soarta și firea țărânului nostru, la veselia și dragostea lui pentru munca pământului. Din depărtare se auzia mormăitul gros al mașinei de treerat, amestecat cu strigăte, cu vorbe vesele, cu glume și cu scârțăitul carelor, cari aduceau snopii de pe câmp. Plecai și de aici. Rătăcii așa până pe înserate, când munca a încetează, când câmpul rămâne liber de brațe, când odihna chiamă la sine pe bietul țăran obosit, ca să-i dea puteri noi, să poată începe mâne din nou dela cap lucrul. Cumpenile puțurilor scârțâie greoi sub mânilor harnice, ale gospodinilor, cari merg să pregătească cina. Vitele trec la adăpat scoțând un muget prelung, care se pierde în liniștea serei liniștite și tăcute. Un grier țurue din gaura lui. De departe se aude un fluer. Din ce în ce întunerecul se lasă. Lătratul leneș al vreunui câne se mai aude. Dinspre baltă ca un ropot, se aude monoton

orăcăitul broaștelor, singurul concert al nopții de pe aici. Incet, încet, și totul se pierde. Satul răsuflă ușurat de greaua muncă a zilei de vară. Acum doarme dus, sub liniștea nopții tăcute !.

TEODOR I. DUMITRESCU-DOBROEȘTI.

CUPTORUL DE VAR

Un împărat roman adoptase de fiu pe un nepot al său, Fulgentius, și-l crescù la curtea sa. După obiceiul de pe atunci, tânărul servea pe lângă unchiul său ca păharnic. Astfel eră neconținut în apropierea tronului. Împăratul, care nu avea copii, încarcă pe tânăr cu daruri și alte semne de iubire, încât toți îl priveau drept urmaș al tronului.

Împrejurarea aceasta stârni ură și pismă în altă rudă a împăratului, cu numele Malevolens. Acesta avea speranță să se urce el pe tron și, văzându-se înșelat, își bătea capul să afle cum și în ce chip ar putea să nimicească pe tânărul său potrivnic?

Intr'una din zile, aflând pe împăratul singur, zise :

— Înțelepte Doamne și stăpâne ! sunt servul vostru credincios și simțul de datorie îmi poruncește să vă fac băgător de seamă, îndată ce aud un lucru, care privește onoarea Voastră.

— Vorbește înainte, prietenul meu, răspunse împăratul.

— Prea scumpe și luminate Doamne, — răspunse vicleanul Malevolens, — mă doare inima, că trebuie să Vă descoper nemulțumirea ticăloasă a tânărului, căruia îi arătați atâta dragoste și îi faceți atâta bunătați, dar trebuie să știți și să aflați, în ce chip mișelesc Vă grăește de rău și Vă hulesce cătră toți oamenii. Nu de mult a spus în gura mare, că aveți un miros greu încât abia mai e în stare să-și împlinească și mai departe slujba de păharnic.

Auzind împăratul acestea se năcăji și zise supărat :

— Spune tu adevărul, fără încunjur, este respirarea mea așa cum a zis el ?

— Credeți-mă nobile stăpâne, în toată lumea nu este o respiraie mai plăcută ca a Voastră. Dacă însă doriți să Vă convingeți de adevărul celor zise de mine, nu aveți decât să priviți la Fulgentius, când Vă întinde paharul la masă. Veți băga de seamă, că totdeauna își întoarce capul, ca și când i-ar fi greu să se apropie de voi.

— Dacă într'adevăr astfel stă lucrul, zise împăratul, atunci are să-și plătească scump îndrăzneala sa.

După ce trădătorul văzù, că are atâta noroc cu fățarnicia sa, se grăbi numai decât să găsească pe Fulgentius.

— Verșorule dragă, îi șopti el la urechiă, luându-l la o parte, să-ți spun ceva între patru ochi. Tu esci nepotul împăratului și ai temei să aștepți multe dela înalta sa grație. De acea îmi vei mulțumi, dacă îți trag atențiunea la o scădere, prin care mai de multe-ori așa de tare ai supărat pe bunul nostru Domn, încât aproape eră să te scoată din slujbă. Li este rușine însă să vorbească cu tine despre asta.

— O, iubitul și bunul meu prietin, spune-mi, de ce lucru se plânge prea bunul meu stăpân, și cum să mă ajut. Cu bucuriă te ascult și voui împlini toate sfaturile tale.

— Nu te supăra, dacă îți voui spune adevărul, fără încunjur. De ce privești totdeauna așa de îndrăzneț în fața împăratului, când îi întinzi păharul? Respirarea ta are un miros așa de neplăcut, încât niciodată nu-i ticsesce beutura.

— Pe legea mea, despre asta n'am știut până acum nimica, dar ce să fac? Imi pare foarte rău că fac supărare Domnului și împăratului meu.

— Fă ce-ți voui spune eu și toate vor fi iarăși bune. La masă, când îi întinzi păharul, întoarce-ți fața, ca să nu-l atingă răsuflarea ta nesuferită, și să-și poată bea beutura cu plăcere.

Fulgentius îi mulțumi din toată inima pentru sfatul cel bun și promise să-l asculte.

Nu mult dupa aceea, servind eașă pe unchiul său, și-a întors fața întocmai după cum l'a învățat Malevolens. Cât de mare a fost însă durerea tinărului, când văzù că împăratul îl respinge dela sine mănios și strigă :

— Rușine să-ți fiă, mișel nerușinat și nemulțumitor! Acum sunt incredințai că mi-s'a spus adevărul despre tine. Pleacă de aici să nu te mai văd în ochi!

Bietul tânăr se speriă și se întristă foarte mult pentru-că nu-și putea da seamă, cu ce ar fi vătămat pe înaltul său patron. Împăratul însă nu voi să mai audă nimic de el, din contră, în slujba de păharnic numi în locu-i pe Malevolens. Trădătorul se bucura de buna reușită a mișeliei sale și acum nu-și bătea capul, decât cu gândul, cum ar putea scăpa pentru totdeauna de Fulgentius, ca ticăloșia și clevetirea sa să nu ieasă niciodată la iveală.

Nu mult după aceasta, călărind împreună, zise împăratul către Malevolens :

— Mi-ai făcut un bun serviciu, spunându-mi, cum m'a înșelat acel băiat nemulțumitor. Dar fi-ași fi și mai mulțumitor, dacă mi-ai spune în ce

chip să mă răzbun mai bine față de acest nerecunoscător? Eu cred că o așa îndrăzneală trebuie pedepsită cu moarte înfiorătoare.

— Severe Domne! aveți dreptate! — răspunse Malevolens, bucurându-se în sufletul său, că împăratul își mai amintește de vătămarea, ce își închipuia, că a suferit-o. — Nu este moarte crudă deajuns, cu care s'ar putea ispăși o astfel de fără de lege. Colo jos, vedeți cuptorul, în care servitorii voștri ard toată ziua la var. Sfatul meu ar fi să porunciți servitorilor să facă un foc din cele mai strașnice și să arunce în flăcări pe acela, care li-ar duce un anumit semn de la Măria Voastră. Ca soliă ați putea trimite atunci pe Fulgentius.

— Sfatul tău este bun, răspunse împăratul.

Încă în noaptea aceea chiamnă la sine pe nepotul său și îi zise: mâne dimineată să te scoli de vreme și când va răsări soarele să te duci la oamenii care ard cuptoarele de var și să-i întrebi: «împlinit'ați porunca stăpânului meu?»

Tânărul se bucură în inima sa, că a ajuns earăși în grația și că-i s'a incredințat o soliă, și își puse în gând să folosească ocazia spre a-și dovedi supunerea sa față de împăratul. El își propuse să îplinească porunca, când se va crăpa de ziua. Ca nu cumva, din întâmplare, să adoarmă, nu s'a culcat de loc, ci a rămas veghind toată noaptea, așteptând ora de plecare.

Intr'aceea împăratul dase oamenilor în taină poruncă, ca sub pedeapsă de moarte, să arunce, fără cruțare, în flăcările cuptorului pe acela, care dimineată va veni mai întâiu la ei și-i va întreba: «împlinit'ați porunca stăpânului meu?» Răsplată bună le va fi partea, dacă vor împlini porunca întocmai și cum se cuvine.

Când eși în sfârșit Fulgentius pe poarta palatului împărătesc, nici nu băgă de seamă, că este urmărit de Malevolens, care își frecă mâinile de bucurie, c'a isbutit cu planul și că pe potrivnicul său urgisit îl ajunge soarta, ce i-a pregătit-o dânsul. Dar, ca să fie sigur, că porunca împăratului se va împlini întocmai, trădătorul se furișă de asemenea pe poarta palatului împărătesc și merse după Fulgentius, spre cuptorul de var.

Eră încă întunec, pe când se grăbia prin pădure tânărul, ce nu se temea de nimic. De-odată auzi sunetul clopotului, care chiâma pe creștini la rugăciune într'o biserică vecină. — Mai este câtva timp până se creapă de ziua, își zise el, și se duse în biserică, ca în rugăciuni ferbinți să ceară dela Atotputernicul, ca împăratul să nu mai aibă supărare pe dînsul. Pe când însă ingenunchia în biserică cea de jumătate întunecată și asculta cu evlavie cântările sfinte, îl ajunse o oboseală, pe care n'o putu învinge. Sleit fiind de noaptea nedormită, fără voiă închise ochii și căzù într'un somn adânc.

Terminându-se slujba dumnezească oamenii se duseră la trebile lor. Preotul văzu pe tânăr dormind dar nu'l trezi.

— Sărmane copile, zise el, dormi în pace în acest loc sfânt și uită puțin de grijile și supărările vieții acesteia.

În sfârșit, pe când se deșteptă Fulgentius, mândrul soare strălucea prin ferestrele bisericii. La întâia simțire îi cuprinse o frică și o părere de rău, că n'a împlinit porunca, ce i se¹ dase. Lute ca fulgerul alergă spre cuptorul de var, în speranță, că nu va sosi prea târziu. Idata ce a ajuns ca să poată vorbi cu oamenii, cari ardeau varul și cari erau plini de murdărie și sudori, îi întreabă, abia răsuflând, dacă au împlinit porunca împărătească.

— Da, de bună seamă, și încă astfel, că acum nimeni n'o mai poate desface. «Cam de vr'o oră înainte de asta veni unul, care ne aduse vorba știută, adică ne-a întrebat, «împlinit'ați, porunca stăpânului meu?»» Încă nu, dar o vom împlini numai decât, răspunserăm noi, și am pus mâna pe dânsul. S'a împotrivit el și a strigat, că dânsul este Malevolens, ear pedeapsa s'a scornit și hotărât pentru unul, pe care îl cheamă Fulgentius. Noi însă nu l'am luat în seamă, pentru că împăratul ne-a poruncit anume, să aruncăm în foc pe cel întâiu, care va veni în astă dimineață la noi și ne va întreba așa, cum ne-ai întrebat tu. Astfel porunca am împlinit'o.

Poftește! vezi, cum îi ard oasele.

Spăimântat de soarta nenorocitului tânăr și turburat în gândul său de marele pericol, de care a scăpat abia cu câte-va clipite, Fulgentius se întoarse dela locul înfiorător, mulțumind din adâncul inimei lui Dumnezeu, că l'a apărât în mod așa de minunat. Cu toată graba se duse în palat și se înfățișă înaintea unchiului său.

Acesta îl privi întunecat și cu mirare.

— Tu n'ai urmat porunca mea și n'ai împlinit solia către lucrători.

— Ah, prea milostive Doamne și stăpâne! ce am făcut eu de mi-ați hotărât un sfârșit atât de înfricoșat? nu sunt eu fiul bunului vostru frate?

— Și nu ai meritat tu oare moartea cea mai înfricoșată, când m'ai vătămat așa de mișeșee, spunând tuturor, că eu miros din gură, încât ești silit a-ți întoarce capul, când îmi întinzi păharul. Aceasta ai făcut'o, cum am văzut cu ochii mei proprii. Fi sigur, că nu scapi de pedeapsă pentru calumnia ta, trădător mincinos și fără inimă!

— Aveți îndurare și ascultați-mă în liniște și voi dovedi adevărul, strigă Fulgentius, căzând în genunchi. Prea iubite Doamne, ați descoperit vre-odată în mine înșelăciune și minciună?

— Spune ce vrei? răcni împăratul.

Și tinărul i-a povestit toate, cuvânt de cuvânt, — ce sfat viclean i-a

dat Malevolens, ca să-l nimicească, ce grijă mare a avut, ca să împlinească porunca severului său Domn, că însă pe drum l'a învins somnul și cum, când a sosit la cuptorul de var, a aflat, că dușmanul său, care voia să se încredințeze de moartea lui Fulgentius, s'a prăpădit însuși în locul acestuia.

După cum, pe încetul, se descopereau firele secretului, se însenina și fața împăratului, pe care se putea ceti o expresiă de mirare și năcaz. În fine se convinge, cât de tare a fost înșelat de ruda cea mincinoasă și trădătoare. În soarta înfiorătoare a răutăciosului Malevolens, cu frică și evlaviă recunosca mâna Provedinței, care s'a deschis, ca să pedepsească pe vinovat și să scutească pe nevinovat.

Fulgentius a fost pus earăși în deplină grație și toți se bucurară, că acela, care i-a săpat groapa, a căzut însuși în ea și s'a sfârșit cu moartea înfricoșată, ce o pregătise unui om cu totul nevinovat.

N. PETRA-PETRESCU.

PĂPUȘA LUCICA

Marioara îplinea 6 ani și pentru că se purtase bine și acultase pe mama sa, aceasta la rândul ei îi cumpără o păpușă mare, care închidea ochii, mișca mânele, dar ceva mai mult zicea: «Tată» și «Mamă» Bucuria Marioarei fu nespusă de mare, când văzu acest frumos dar. Nu mai știă nimic din cele ce se petreceau în jurul ei, fiindcă gândul nu-i eră decât la gingașa păpușă. În a cea noapte ea o puse sub căpătâi, ca nu cumva cineva să vie peste noapte și să i-o fure; dar a doua zi de dimineață când se sculă găsi rochița toată bătătorită.

Plânse Marioara din această pricină, dar păpușa nu se mișcă din loc. În fine mama, ca s'o împace, luă rochița, o calcă, așa că în urmă păpușa deveni earăși frumoasă ca și mai 'nainte.

Bucuria cuprinsă din nou pe mică Marioara și tristețea dispărură. Atunci Marioara își luă păpușa cu îngrijire și merse în grabă de o arată scumpelor ei prietene, Lenuța și Titișoara. Aceste două, fetițe ar ar fi dorit și ele să o aibă, însă Marioara îngâmfată plecă din nou spre casă, în timp ce miclele sale prietene o priveau cum se ducea cu papușa la pept. La masă o ținū în brațe; iar după masă începū s'o desbrace și iarăși să o îmbrace până se însăără și Marioara nu-și mai vedeă pe mica ei păpușică.

Lampa se aprinse, masa se așternū, iar Marioara cu părinții ei se asezară la masă. După masă își puse păpușa în cutie și pe urmă se

ilcă. În pat însă nu se gândea decât la mica ei păpușă. Cum se gândea a, își aduse aminte că păpușica nu eră botezată, adică nu avea încă nici un nume. Mintea ei începui să se framânte, căutând după un nume, care să-l dea păpușei.

Să-i dea numele de Leănuța?

— Nu! — Marioara? — Iarăși nu!

— Să-i dea atunci numele de Lucica, numele mamei sale.

În fine mica Marioară adormi, dar până dimineața uită numele păpușei. Ea începui din nou să se gândească la numele ce dăduse păpușei. După câțva timp găsi numele Lucica, îl repetă de mai multe ori până ce socoti că nu-l va mai uita. În urmă se dete jos din pat, se spală pe ochi și dete fuga de scoase pe Lucica din cutie.

Mult timp se jucă Marioara cu scumpa ei Lucică, dar într'una din zile venind o mătuse a Mărioarei cu un văr al ei, Nicușor. Acesta-i cerui să se joace și el cu păpușa, dar micuț cum eră, o scapă din mână și-i sparse capul. Marioara începui să plângă și plânse o bucată lungă de vreme, dar Lucica nu se făcea la loc. Mama Mărioarei nu-i mai cum-pără alta, fiindcă știa că în curând Marioara va merge la școală și unei școlărițe nu-i mai trebuie păpuși, căci ele n'o lasă să invecă și mama avea dorința ca fiica sa să fie întâia în clasă. Visul dănzei se îndeplini, căci nu după mult timp Marioara merse la școală unde învăța cea mai bine din clasă, pentru că nu mai eră Lucica cu care să se joace.

Marioara își urmă învățăturele bine și cu diligență și ajunse fată deșteaptă. Acum râde și ea singură când își aduce aminte de faptele sale din trecut și cu plăcere să gândește la păpușica ei Lucica

C. G. BASILIADE.

POVESTE

Într'o țară depărtată trăia odată o copilă de împărat, care nu dorea să aibă în stăpânirea sa licărirea stelelor de pe bolta cerească, nu dorea nici un lucru minunat; numai o grădină dorea să-i făcă tatăl ei: o grădină, în care frunzele umbroase să să plece una peste cealaltă, să fie cărări umbrite, bolți de frunzar înfrumșetă cu trandafiri și fântâni săritoare.

Patru luni au lucrat meșterii până ce au făcut grădina grădinilor, după dorința copilei de împărat.

Regele, cu prilejul aceasta, a dat o serbare mare în palatul său. A chemat mulți regi, prinți și generali.

Grădinarul a condus prin grădină pe fata împăratului, ca să-i arate frumusețile pe cari ea le-a dorit. Pe urmă au mers la fântâna săritoare. Raze colorate de apă să vedeau sărind în înălțime și în formă de curcubeu cădeau pe lespezile mar de marmoră.

— Doamne, ce frumos e...

Atunci glasul i s-a oprit și ea a căzu leșinată la pământ, pentru-că văzuse o broască mare, râioasă, sărind în bazinul fântânei.

Mult timp a zăcut în pat frumoasa fetiță și încă nu s-a vindecat. Spaima aceea mare i-a oprit vocea și biata copilă nu mai putea vorbi. De departe, dela răsărit, au venit mulți doftori, însă nici unul nu i-a putut afla un leac potrivit, pentru-ca fetița să se însănătoșeze.

Grădinariul își petrecea zilele amare în fundul unei temnițe umede, deși el nu era vinovat, pentru că nici el nu știa, că în apropierea lacului e o broască, care putea să pricinuească o așa de mare nenorocire.

Într-o dimineață veni la poarta închisorii, o femeie bătrână, care rugă pe păzitorul temniței să o lase să vorbească câteva cuvinte cu fiul său. Bătrâna era mama grădinarului. Păzitorului i s-a făcut milă de dânsa și a lăsat-o înlăuntru. Bătrâna dete fiului ei câteva sfaturi și apoi luându-și rămas bun plecă.

În ziua următoare grădinarul își arată dorința să vorbească cu regele pentru că voește să vindece pe frumoasa lui copilă.

— Te joci cu viața i-a zis regele. Grădinarul a mers în odaia în care era fetița. Copila l'a primit cu blândețe. Grădinariul i-a vorbit multe despre flori frumoase, despre animalele târătoare, pe cari le-a lăsat D-zeu spre desfătarea și folosul omului. După aceea a scos din buzunar o lăcustă mare și a început,

să o mângăe. Lăcusta deodată sări pe divanul unde era copila și apoi dispăru.

Prințesa a râs așa de tare, că ochii i s'au umplut de lacrimi lucitoare. Regele, auzindu-i glasul, veni în odaia copiliței. Ea ținea în palmă o broască mică și o mângâia. Îi plăcea foarte mult să joace acum cu animalele acestea mici. Tatăl său porunci atunci să facă un lac mare în grădină. Aici apoi au adus din deosebite părți o mulțime de broaște mici, mari, tinere și bătrâne.

Fetița în serile frumoase eșia la marginea lacului și asculta orăcăitul broaștelor. Ziua, mergea la marginea lacului și arunca în apă fărâməturi de pâne. Și broaștele erau recunoscătoare, căci îi dădeau în amurgul serii, minunate concerte. Dar mai mult s'a bucurat regele, pentru-că fetița lui și-a recăpătat voacea. Grădinarul încă a primit dela regele o mulțime de daruri, drept semn de recunoștință.

VALERIU CRIȘIAN.

DIN LUMEA ÎNĂLȚIMILOR

Iată punctele cele mai înalte de pe suprafața pământului la care trăiesc în permanență sau în lunile de vară ale anului, ființe omenești :

Mont-Blanc (Observatorul)	4810 metri
Monte-Rosa »	4560 »
Kursok (Asia)	4541 »
Tacora (America de Sud)	4344 »
Observatorul Lincoln (America de Nord)	4332 »
Potosi (America de Sud)	3940 »
La Paz (America de Sud)	3694 »
L'hasa (Asia)	3630 »
Muctinat (Asia)	3440 »
Pic du Midi (Observator în Franța)	2877 »
Bogota (America de Sud)	2610 »
St-Bernard (Alpi)	2472 »
Quito (America de Sud)	2350 »

Darjiling (Asia)	2182 metri
Saint-Veran (Franța)	2010 »
Briançon »	1321 »

În fine, la noi în Transilvania :

Jina, sat aproape de Săliște	915 »
Săcărâmbu, sat lângă Deva	830 »
Bănița, sat lângă Petroșeni	800 »
Bulbuc, » » Orăștie	800 »

Câteva lămuriri :

Observatoriul meteorologic și astronomic de pe *Mont-Blanc* se datorește energiei și zelului științific al astronomului francez *Janssen* (născut la Paris, la 22 Faur 1824 și mort în 1907, la Observatoriul de astronomic-fisică, fondat de el, la Meudon, lângă Paris). Pedecile păreau la început de neînvins. Guvernul îi refuză orice ajutor. Dar mulțumită autorității, puterii de convingere și energiei de voință — el obține mijloacele suficiente dela particulari generoși. Cu tot umbletu-i greu, el făcând două ascensiuni pe *Mont-Blanc*, statorind în 1891 toate condițiunile, în cari s'ar putea ridica Observatoriul.

Vestitul inginer Eiffel îi vine mai întâiu în ajutor. Pe cheltuiala proprie, el întreprinde sondarea scoarței de zăpadă și de ghiață, pentru a statori grosimea aceluia strat în vederea temeliei Observatoriului tocmai pe vârful muntelui uriaș.

Două galerii, scobite vertical, în lungime de câte 23 metri, n'au dat de stâncă, nici la adâncimea de 12 metri !

Observatoriul s'a așezat deci în zăpada condensată. Cu toate temerile multora — el a rămas neclintit din 1893 până în ziua de astăzi, cu toate furtunile, cu toate vijeliile, ce vuesc în tot timpul de iarnă asupra muntelui.

Pe *Monte Rosa* sunt patru Observatoare :

Unul e la Alagna Valsesia, la înălțime de 1200 m ;

al doilea e pe Vârful de Valdobbia, la înălțime de 2548 m ;

al treilea e pe Vârful d'Olen, la 3000 m ;

al patrulea e la Coliba «Regina Margherita» pe unul din vârfurile principale ale Muntelui Rosa, la înălțimea de 4560 m.

1. La Observatoriul *Alagna* se fac, peste tot anul, observațiuni asupra presiunii atmosferice, temperaturii și umezelii aerului, cu aparate de înregistrare Richard. În lunile de vară se fac și observații pirheliometrice (căldura razelor solare). Stațiunea aceasta mai are importanța, fiindcă aici se poartă grije de susținerea și aprovizionarea stațiunilor superioare.

2. Observatoriul *Valdobbia* (2548 m.) e anexat la ospiciul de acelaș nume, ospiciu întemeiat de canonicul Sotil de Rossa (Valsesia), pentru adăpostirea numeroșilor călători din Valsesia, cari treceau pe acolo pentru a lucra în Elveția, ori în Francia.

În 1870, Pater Denza se gândi să întemeieze aici un Observatoriu meteorologic. Clubul Alpin dete tot ajutorul pentru realizarea propunerii și astfel fû inaugurat Observatoriul de pe vârful *Valdobbia* în Iulie 1872.

3. Observatoriul *Olen* își are locuința în edificiul institutului științific internațional de pe piscul d'*Olen* (3000 m.), datorit inițiativei profesorului Mosso. Se fac observații meteorologice, cercetări asupra electricității atmosferice, pirheliometriei și actinometriei solare (măsurarea energiei și a radiației solare.)

4. Cel mai important dintre toate Observatoarele de pe muntele Rosa, din cauza înălțimei celei mai pronunțate peste nivelul mării, este Observatoriul dela coliba «Regina Margherita», așezată pe vârful dela *Signal-kuppe* sau *Puntae Gnifetti*, unul din piscurile cele mai înalte ale muntelui Rosa, la 4560 metri peste nivelul mării. Edificiul s'a construit în trei rânduri. Partea primă, constătătoare din o bucătărie, o cameră de dormit și un laborator, fû inaugurată, în prezența reginei Margareta, a Italiei în luna August 1893.

În 1896 s'au mai adaos două camere mari, suprapuse, precum și un fel de turn acoperit de o terasă, care servește astăzi de observatoriu.

Însfârșit, în 1903, s'au adaos alte două camere, iar una din cele vechi s'a despărțit în două pentru a formă un dormitor comun și o cameră particulară pentru director.

Coliba «Regina Margherita» cuprinde deci opt încăperi : două camere pentru turiști ; una pentru cercetări fiziologice, un laborator pentru reparații, o cameră pentru instalația meteorologică, alta pentru director, un dormitor comun și o bucătărie.

Construcția e din lemn, cu pereți dubli, separați prin un spațiu de 10 centimetri, pentru a împiedecă perderea prea repede a căldurei interne și pentru a resistă mai bine violenței vântului. Pentru scutirea de fulger, construcția e învălită cu aramă : acoperiș, păreți, uși, ferestre, podini. În acest mod, interiorul corespunde, din punct de vedere electric, părții interne a unui conductor închis, prezentând, prin urmare, garanțiile cele mai bune. Învălișul metalic e prevăzut cu colțuri numeroase, pentru acțiunea preventivă și e adus în comunicația cea mai bună cu terenul, prin fire de cupru, întinse de-alungul flancurilor de munte.

Urcarea la coliba Margareta, pe timp senin, în sezonul frumos, nu e nici prea grea, nici primejdioasă. Totuș e destul de obositoare.

La observatorul *Alagna* e ușor de urcat ; cel dela *Veldobbia* e locuit peste

seamăn. Avem sate la poalele munților, avem mănăstiri pe coastele acestora. Păștorii noștri își pasc oile, inciocălează stânele până sus, pe crestele înalte! Toți turiștii, cari aleargă din alte țări, să admire Carpații noștri, — atât în România, cât și în Transilvania — se servesc de Români, ca să-i conducă prin labirintul stâncilor și codrilor.

Totuși, nu s'a aflat încă nimene ca să se gândească la ridicarea unui Observator astronomic și meteorologic pe Ceahlău, pe Siriu sau pe Bucciu. Nu s'a aflat în nimeni, ca să desăvârșească opera începută de strămoși (prin ridicarea de mănăstiri în codri munților) înălțând în zilele noastre câte un *templu al științei* pe vârfurile cele mai presus de praful și sgomotul orașelor dela șes!

GAVR. TODICA.

PROBLEME DE DEZLEGAT

Problema I. — Numărul 255 să se descompună în doi numeri astfel, ca numărul prim înmulțit cu 7, al doile cu 11, produsele să fie egali. Cari sunt acei numeri?

Problema II. — La o întrunire de 168 persoane au luat parte profesori, ofițeri și preoți. Ofițerii au fost în doi cât profesori, iar preoți de patru ori cât profesori. Câte persoane au fost din fiecare?

T. P.

Deslegările din N-rul 23.

POSTA

REDACTIEI

Filip Popescu Goicea. — Se vor cerceta. *La mai mulți.* Lipsind din capitală, în curând se va răspunde celor ce ne-au adresat scrisori.

„MINERVA” INSTITUT DE ARTE GRAFICE
ȘI EDITURA

B-DUL ACADEMIEI, 3. — EDGAR QUINET, 4. — BUCUREȘTI

A APARUT :

TALMACIRI

DE

ST. O. IOSIF

PREȚUL : LEI 1.50

PE PLAIU

DE

I. CIOCÂRLAN

PREȚUL : LEI 1.50.

De vânzare la toate librăriile din țară

NOUTAȚI LITERARE

APARUTE IN EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE
GRAFICE ȘI EDITURA „MINERVA“. B-dul ACADEMIEI,

■ ■ 3. — EDGAR QUINET, 4. — BUCUREȘTI ■ ■

C. NEGRI

VERSURI, PROZA, SCRISORI

CU UN STUDIU ASUPRA VIETII ȘI OPERII SALE
de EM. GÂRLEANU

LEI 1.50.

E. PITIȘ

POEZII

LEI 1.50.

CATON THEODORIAN

Calea Sufletului

NUVELE ȘI SCHIȚE

Ediția de Lux: LEI 3.—

LEI 1.50.

DE VÂNZARE LA TOATE LIBRĂRIILE

La Redacția «AMICUL TINERIMEI» se găsesc de vânzare exemplare complete și legate, anii II, III și IV, fiecare cu prețul de Lei 4.

Direcțiunea «AMICULUI TINERIMEI» roagă pe toți iubitorii de buna îndreptare a tineretului nostru, cari doresc a colabora, să ne trimită articole potrivite pentru tinerime, scrise într'o limbă adevărat populară și pe înțelesul tuturor.

Tot ce privește abonamentele, expediția, ele se vor adresa Institutului de arte grafice «MINERVA» București, Bulevardul Academiei No. 3. Ce privește redacția, articole, deslegări, etc. se va adresa D-lui I. MOISIL, București, Strada Pietății No. 6.

Tinerilor! Răspândiți revista voastră cât puteți mai mult!

Păstrați numerile spre a le lega la sfârșitul anului!

Toate deslegările să se adreseze D-lui I. MOISIL, STRADA PIETATEI No. 6.

Deslegările să se trimită în totdeauna pentru N-rul ce iasă la 15 a luni până la cel mult la 10 a luni și pentru numărul ce iasă la 1 a luni până cel mult la 25 a luni trecute. Cele sosite în urmă nu se vor mai publica.

Manuscrisele se scriu pe o pagină, lăsând loc gol la dreapta, de vreo două degete.

Manuscrisele se trimit prin poștă nu ca scrisori ci sub bantă scriindu-se pe lângă adresă cuvântul: «MANUSCRIS». Ele coastă în lăuntru țării 5 bani fiecare 50 grame, iar din străinătate 10 bani 50 grame. Dacă, pentru mai multă încredere, vrei să recomanzi manuscrisul, pentru «recomandare» se plătește deosebit 25 bani.

La orice comandă trebuie să se trimeată banii ÎNAINTE, altminterlea nu se trimit exemplarele cerute.

REVISTA PENTRU TINERIMEA ȘCOLARA

□ * CULTURA □ □
 MORALA, IUBIRE DE NEAM, ȘTIINȚA,
 □ □ MUNCA □ □

APARE DE 2 ORI PE LUNĂ SUB DIRECȚIA
 D-lui I. MOISIL. — București

ABONAMENTUL ANUAL:
 În România Lei 5
 Afară de Romania Coroane 5

Vulturul alb și Privighetoarea

— ALEGORIE —

Zice, că era odată o pădure verde și frumoasă, cum astăzi nu se mai vede în lume. Stejarii, cu crengile lor bogate în frunze, adumbreau până colo departe pământul roditor; brazii însă se înălțau mai sus ca toți ceilalți copaci, pentru ca, cu vârful lor, să salute ei mai întâiu zorile dimineții.

În mijlocul pădurei era o peșteră, din care izvorau trei izvoare, cari creșteau și se prefăceau în pârăoașe, curgând în trei părți deosebite ale pădurei. Pretutindenea era belsug și îndestulare.

În pădurea asta se aflau nenumărate paseri cântătoare, fel de fel. Ele trăiau fericite și mulțumite, căci nici un dușman nu le supăra, nici ereți, nici cucii, nici jderii. Și asta din pricină că un vultur era împăratul lor, care le apăra, alungând și prăpădind pe toți dușmanii cântărețelor. Cuibul său, asemenea unui tron, și-l avea pe stejarul cel mai înalt. Vulturul era alb și ochii îi străluciau ca stelele, ear ciocul și picioarele îi selipeau ca aurul.

Paserile cântătoare se simțeau fericite sub ocârmuirea lui și ar fi dorit ca tot astfel să rămână în vece.

Era o priveliște din cele mai fărâmecătoare să vezi seara sus, în văz-

duhul azuriu, Vulturul zburând în cercuri largi, pe când jos vălul parfumat al amurgului de seară acoperia pădurea. Atunci penele lui străluciau ca aurul. Cu respect priviau paserile cântărețe la dânsul și cântau cele mai frumoase melodii întru mărirea lui.

Vulturul alb pleca adese-ori în țări depărtate și câte-odată petrecea zile întregi pe acolo. Când apoi se întorcea earăși acasă, era primit cu mare bucurie.

Odată să întâmplă că Vulturul zburase earăși în alte ținuturi și trecură trei, patru, ba chiar șapte zile, fără ca paserile cântărețe să audă ceva despre dânsul. Ele erau neliniștite și începură a se teme, nu cumva să i-se fi întâmplat vre-o nenorocire; cu toate astea, nu-și perduseră speranța să-l vadă earăși în curând. Trecând alte șapte zile, numai puține mai nădăjduiau să-l mai vadă și mai trecând iarăși încă alte șapte zile, nici o cântăreață nu mai avea nădejde, că o să se reîntoarcă împăratul lor... și o jale nespusă cuprinse toată pădurea.

Vestea aceasta se răspândise până la marginele pădurei și numai decât începură a se ivi fel de fel de animale răpitoare: șoimuleți, cucii, hârăi, jderi și dihori. Acuma se sfârșiseră zilele cele bune pentru sărmanele păsărele, căci nu trecea o zi ca să nu se întâmple pradă și omor.

Ba fu tot mai rău, pentru că într-o noapte se auzi răsunând prin pădure strigătul înfricoșat al unei bufnițe mari. Ea venia dela borta stejarului împărătesc, pe care afurisita de bufniță și-l alese de locuință. Numai era o singură pasăre cântăreață, căreia să nu-i fi pătruns până la oase vocea înfiorătoare a bufniței.

Nenorocirea creștea pe zi ce mergea. Șoimi, cucii și hârăi răpiau ziua mare; dihori, jderi, dar mai ales bufnița omora și ucidea noaptea. În fiecare dimineată paserile se trezeau cu noui griji, în fiecare seară închideau ochii cu frică și fiori.

„O, de s'ar întoarce earăși împăratul nostru!“, — era zilnica dorință a paserilor. Ciocărlanii se înălțau adesea peste vârfurile stejarilor și ale brazilor, dar oricât de departe străbătea vederea ochilor lor, nicăiri nu zăriau pe cel ce li-a fost stăpân și apărător. În fiecare dimineată trimeteau în depărtare porumbei de câmp, ca să afle ceva despre mult doritul lor stăpân. Dar ei se întorceau totdeauna fără nici o veste mângâietoare.

Cântecele de veselie, de cari răsuna mai înainte pădurea, amuțiră. Numai cântece de jale se auziau prin pădure.

Asta însă nu-i plăcea bufniței, care dormia ziua în stejarul împărătesc. În somnul ei nu voia să fie turburată de plângeri și tânguriri. De aceea în noaptea următoare dete de știre, cu glas înfiorător, că va ucide toate păsările, cari vor mai îndrăzni să se bocească aproape de stejarul împărătesc sau în tot cuprinsul pădurii. Ca porunca să-i fie și mai aspră, în noaptea aceea chemă la sine o mulțime de dihori. Aceștia se înfățișară cu labele la piept, își îndoiu spinarea, se închinau înaintea ei și-i sărutau pulberea de pe picioare. „Suntem slugile tale, stăpâna noastră“, ziseră ei, „poruncește ce avem de făcut?“.

Atunci bufnița zise: „Păsările cântătoare se obraznesc ziua și-mi strică somnul cu miorlăiturile lor. După cum știți li-am dat aspră poruncă să nu se mai bocească. Acum însă vreau să le arăt, că am puterea de a face să se împlinescă poruncile mele. De aceea vă poruncesc că încă în noaptea aceasta să vă gătiți de drum, să vă duceți în toate

părțile pădurei și să arătați dorințele mele tuturor bufnițelor și cucuvelelor, făgăduindu-le, că, aici în țara mea, le dau tot felul de slujbe și onoruri“.

Dihorii se închinară înaintea uricioasei tirane și numai decât se gătiră de drum.

Auzind bufnițele de bunătațile, ce li se făgăduiau, se înveseliră, și făgăduiră și ele la rândul lor, că vor pleca fără amânare. Încă în a treia noapte se prezentară bufniței celei mari. Dihorii se întoarseră cu o noapte mai târziu.

Și acum bufnița le-a întrunit pe toate la un loc. Ea ședea pe un vârf de stâncă, iar jur împrejur, pe crengi și pe pământ, o mulțime de bufnițe, cucuvele, ceata dihorilor și a jderilor. Ochii dobitoacelor hoțesti sclipiau ca la diavoli și urletele lor fioroase făceau să răsunе întreaga pădure.

Bufnița împărți apoi poruncile ei și hotără, care unde să se așeze, așa că fiecare știa, în care crepătură de stâncă trebuia să se țină. După aceea zise bufnița: „Cântărețelor li-am dat următoarele porunci: nici uneia din ele nu-i este slobod să se bocească pentru pierderea vreunui prieten, rudenii, ori pui, pe care îl voi omorâ pentru plăcerea mea. Pe care se bocește ori se plânge, omorâți-o numai decât. Pe aceea, care cu dragoste vorbește de Vulturul alb, zugrumați-o. Dacă vreuna s'ar plânge împotriva vremilor de astăzi și ar îndrăzni a spune pe față, că viața sub stăpânirea Vulturului alb a fost mai plăcută, rupeți-o în bucăți. Care însă este tăcută și răbdurie, mai poate trăi — până voi isprăvi cu uciderea celorlalte păsări. Carnea cea mai grasă și mai fragedă să mi-o aduceți mie. Voi de asemenea vă puteți îndulci viața cu câte ceva: în onoarea mea puteți bea sânge cald de păsări, cât aveți plăcere și pe ai voștri îi puteți hrăni, cât vă cere inima, cu cărnurile păsărilor omorâte“.

Și închinatu-s'a atunci toată ceata hotească înaintea bufniței, făgăduind, că vor face după cum li s'a poruncit.

Acum urmă adevărat nenorocire în pădure. Tot ce vorbeau păsările era spionat. Care dintre ele se plângea astăzi, mâne nu mai era pe lume — numai penele i se găseau pe sub arborii plini de sânge. Și nimic nu mai era cruțat de ghiarele răpitoarelor, jertfă căzură tată și copil, ba chiar și mamele să găsiu moarte prin cuiburi, iar ouăle lor erau mâncate sau sparte.

O mulțime din sărmanele păsări fugiră care încotro. Cele mai multe însă își ziseră: „Noi nu putem trăi în alte țări, dorul de țara noastră ni-ar prăpădi. Mai bine pădurea, care ni-a fost leagănul, să ne fie și mormântul“.

Tăcut și pustiu era în pădure și nu se auzia printre ramurile umbroase ale arborilor, decât freamătul lin, produs de jalea pasărilor.

Acum însă și tăcerea pasărilor cântătoare pricinuia neplăcere bufnitei. Strigătul ei amenințător și înfricoșat începu iarăși să răsunе noaptea prin pădure. „Tăcerea voastră“, strigă ea, „arată pe față nemulțumirea față cu ocărmuirea mea. În viitor o astfel de purtare cu moarte să se pedepsească. Eu poruncesc fiecărei cântărețe, ca de aici încolo să înceapă a cânta iarăși cântece de veselie“.

Cucuvelele și bufnițele răspândiră porunca pretutindenea. Cele mai multe pasări însă nu erau în stare să cânte cântece de bucurie. Abia ici-colo se mai prefăceau unele din ele că cântă, ca să-și scape viața.

Sărmanele! nu se gândiau că sub stăpânirea bufniței mai curând sau mai târziu trebuie să urmeze moartea.

Mai înfiorător de cât toate era însă, că în rândul pasărilor cântărețe se ivi trădarea. Pițigoi-renegați trădau pe aceia dintre frații lor, cari se jeliu mai mult. Trădătorii erau cruțați din partea răpitorilor, ba încă, drept răsplată a păcătoșiei lor, li se da o parte din creeri pasărilor omorâte.

Suferințele ajunseră la culme; miile de cântărețe, ce se mai aflau încă prin pădure, nu mai puteau răbda, și multe din ele periră de supărare. Bufnița însă cu ai săi erau veseli și-și arătau cu plăcere burtele lor grase, zicând, că așa e bine să trăiești.

Intr'una din nopțile următoare, luna plină se înălța cu blândetă pe cerul senin. Sufla o boare caldă de primăvară și printre crengile miroitoare se răspândeau niște sunete slabe, ca de o muzică tainică.

De-odată se auzi în pădure o melodie minunată, mai întâiu lină și tânguitoare, după aceea veselă, apoi plină de duioșie și de durere adâncă și în fine iarăși dulce și cerească.

În părăul cristalin se oglindea fața curată a lunii. La țărmerii părăușului se înălțau sălcii triste, ale căror crengi, ici-colo, atingeau undele cele limpezi. Între ramurile unei sălcii triste însă sta ascunsă o privighetoare. Aceasta era, care, cu atâta duioșie, dase drumul liber simțămintelor sale, făcându-le să răsune, ca și sunetele unui clopot curat.

În cântecul ei amintea timpurile trecute, în cari stăpânul pădurei era vulturul cel alb. Ea cânta cam astfel:

„Unde petreci tu, vulture alb, tu, care strălucești departe în lumina soarelui curat? Porumbița, odinioară, își făcea cuibul și-și clocea ouăle în liniște prin rămurele stejarului tău uriaș. Mierla își deschidea ciocul cel galbin și-și cânta melodia, răsunând departe în amurgul purpuriu. Vocea privighetorii te trezea în diminețile rourate din somnul tău cel dulce. Și cum pătrundea a soarelui lumină aurită, producând viața prin verdeata pădurii, așa umplea pacea, cu ochii ei blânzi și limpezi, pădurea parfumată. Astăzi însă vai și-amar! Pământul binecuvântat al pădurei e scăldat în sânge frățesc. Strigăte de durere ne trezesc în zori. Ziua senină trece în tăcerea mormântului și suspine adânci, ce sfâșie pieptul, aude urechea noastră. Când închidem ochii, ghiarele chinurilor noastre se umplu de sângele vărsat.

„Dar peri-vei stafia a întunecului!! Stălpii puterii tale se vor frânge ca trestia. Vulturul alb iarăși se va reîntoarce și-atunci, nesățioaso, îți va suna ora din urmă, iar noi afla-vom odihnă și viață nouă și frumoasă va reîncepe sub aripele-i puternice“.

La auzul versului privighetoarei păsările cântărețe se deșteptară, inima li se sbātu ascultând aceste versuri fermecătoare și pline de încurajare.

O tăcere tainică domnia acum în pădure, pentrucă o spaimă înfrișată cuprinse inimele bufnițelor, ale dihorilor și ale jderilor.

Cu groază își aduseră aminte de Vulturul cel alb și tremurau la gândul, că el poate să se întoarcă.

Dar tăcerea n'a ținut mult. Deodată răsună în pădure strigătul bufniței, care tremurând de mânie își cheamă toate slugile la sine și le

perunci să prindă privighetoarea și să o aducă vie înaintea ei, ca ea însăși să-i stângă viața.

Bufnițele numai decât căutară privighetoarea prin toate sălcile triste, dar n'o găsiră.

În sfârșit lumina soarelui împrăștiă stafiile întunericului. Celor mai multe păsări cântărețe li-se părea, că astăzi soarele lucește mai frumos ca altădată. Pentru întâiași-dată, după lungă vreme, li se arăta o rază de speranță, produsă de cântecul minunat al privighetoarei. Iei-colo auzeai șapte line, — paserile se minunau de curajul nobilei cântărețe. Câteva paseri o jeliuau pentrucă se temeau, să nu plătească cu moarte îndrăzneala ei.

A doua noapte, toți stejarii și brazii din apropierea sălciilor triste erau plini de bufnițe și de cucuveici. Fiecare din aceste paseri de noapte spera să prindă pe nobila cântăreață și pentru fapta asta să fie lăudată și cinstită din partea bufniței.

Deodată se auzi dintr'o vale depărtată, cu pădure deasă, vocea argintie a privighetoarei. Ea cânta de fericirea vieții de mai înainte și de cea, care se va întoarce în curând.

Zăpăcite și scrâșnind din dinți, bufnițele alergară spre partea din care se auzia cântecul. Atunci însă privighetoarea înceta cu cântecul și toată căutarea lor fu zadarnică.

În ziua următoare, câteva păsărele văzură pe privighetoare sezând între crengi fără nici o grijă. „Tu ai cântat noaptea cântecul cel minunat?“ — întrebă ele. — „Da“, răspunse ea. — „Bagă de seamă“, ziseră ele, „ai gânduri bune, dar faci o nebunie, că te pui în primejdie fără nici un folos“. Privighetoarea le răspunse cu demnitate: „Ceeace îmi spun stelele, o spun eu pădurei în cântece, vină d'aici noroc, ori nenorocire pentru mine“. Zicând aceste zbură mai departe, lăsând singure păsărelele, cari dedeau din cap, zicând, că privighetoarea este o nebună. „De și o fi având dreptate“, ziceau ele, „ce folos? Astăzi dreptatea umblă cu capul spart și de aceea e mai bine să taci“.

Nu tot astfel gândiau cele mai multe păsări. Nouă speranțe, nou curaj le stărnise în piepturi cântecul privighetoarei. Jugul, ce-l purtau, li-se părea din ce în ce mai nesuferit și se gândiau cu seriositate, ce ar trebui făcut ca să scape de el.

Sosi a treia noapte. Bufnițele se despărțiră în două cete: una păzia la sălcile triste, cealaltă în vale. Noaptea era spre sfârșit și bufnițele, cari n'au avut timp de prădat, se bucurau, că cel puțin privighetoarea n'a cutezat să mai cânte de altădată. Dar, iată, tocmai pe când se bucurau mai mult, din vârful unui brad înalt, de pe culmea muntelui, răsuna pentru a treia oară cântecul privighetoarei. Atunci bufnițele își înălțară aripele și zburară spre culme.

În clipa aceasta primele raze aurii ale soarelui de primăvară se iviră tremurând de-asupra pământului. Încă și mai puternic și mai duios răsuna vocea privighetoarei, dar bufnițele tremurau și se temeau de lumina soarelui și a adevărului. Ele își plecară capetele și cu strigăte de spaimă sburară în afunzimile întunecoase și se ascuseră prin peșterile pământului. Tare și tot mai tare cânta privighetoarea cântece de bucurie și în depărtări tot mai mari răsuna fermecătorul ei glas. Ea strigă pasărilor să-și unească puterile și să scape odată de asupritorii lor.

Un zgomot din ce în ce mai mare se făcea în pădure, și glasuri de unire se auzia mereu și cu nou curaj se apropiau toate pasările de privighetoare.

Globul purpuriu al soarelui se ridica acum d'asupra orizontului și își împrăstia lumina binefăcătoare asupra pădurei. Privighetoarea, încântată de plăcere, privia la fața cerească a soarelui și în acorduri fermecătoare, cari pătrundeau până la măduvă, striga paserilor ca să nu mai amâne clipa liberării.

Și ce să vezi! Cântecul ei pătrunse ca un nou foc sfânt în inimele tuturor: Ciocârliile se înălțau în cercuri spre cer și repetau cântecul privighetoarei, iar de pe miriști se auzia strigătul potârniciei: „păziți, păziți!”

Atunci toate paserile cuprinse de un singur gând și pline de curaj sburară la stejarul împărătesc. Auzind bufnița ciripitul miilor de pasări, tremura de mânie și hotărî, ca în noaptea următoare să țină aspră judecată asupra tuturor cântărețelor. Cât de mare îi fu însă groaza văzând, că intrarea bortei era astupată. Cete întregi de pasări adunaseră tot felul de găteje, cu cari infundară intrarea în bortă. Porumbei de câmp aduceau tencueală și în scurt timp intrarea bortei fu închisă prin un zid restrăbătut.

Văzând pasările, că lucrarea li-a reușit așa de bine, cete cete sburau în toate părțile și infundară toate bortele în cari se aflau cucuveice, bufnițe, dihorni și jderi.

Bucuria cântărețelor era mare din cale afară și mii și mii de voci se înălțau vesele spre cer.

După ce se mai domoliră puțin strigătele lor de bucurie, pasările ziseră privighetoarei: „Ne-ai vestit, că vom fi libere și cuvântul ți s'a împlinit. De aceea credem în profeția ta, că Vulturul alb, împăratul nostru, iarăși se va reîntoarce”.

Și ciocârliile iarăși se ridicară sus în văzduh, sus și tot mai sus, până dispărură în nori. Nu după mult timp se aruncară în jos ca săgeata strigând: „Vine, vine!”

Atunci toate păsările se ridicară în cântece de bucurie și eată Vulturul alb, ale cărui aripi străluciau în razele zorilor, se apropia majestos de pădure.

Un strigăt de bucurie din mii de piepturi îl primi și-l însoți până la reședința împărătească. Bucuria strălucia în ochii lui de această însuflețită primire, dar și jalea îl cuprinse când auzi, cât de rău li-a mers în lipsa lui. El întrebă de bufniță, și paserile îi arătară temnița ei. În nobila lui mânie sfărâmă zidul și intră în borta tiranei. Se încinse o luptă înfricoșată, care însă nu ținu mult. Vulturul alb, cu una din labele-i aurii, prinse bufnița și o aruncă din copac moartă. Apoi zise pasărilor că tot așa să pată și ceilalți tovarăși a ei.

La picioarele vulturului alb se vedea atârănând un lanț. L'au prins camenii, spunea el, și de atunci l'au ținut legat cu lanțul acesta. Zicând acestea își rupse cel din urmă inel al lanțului și îl aruncă peste bufniță. De atunci paserile iarăși trăesc fericite în pădure. Vulturul alb le este regele și ocrotitorul lor puternic, iar Privighetoarea profet și pildă de însuflețire al poporului în luptele contra tiraniei.

FABERT

(1599—1662)

Acest vestit căpitan și mareșal de Franța, vestit prin eroizmul său, a știut să merite supranumele de „Neînfricoșatul de loviturile puștilor“, ceea ce spune despre curagiul lui mai mult de cât ar putea să facă toți cei ce i-au descris viața. El a fost fiul unui tipograf, care 'l hotărâse pentru advocatură, însă tânărul Fabert se simțea cu totul atras spre cariera armelor. În anul 1613, în vârstă abia de 14 ani, se înfățișă d-lui de Campagnol, căpitan al garzilor francezi și ceru să fie primit în acel regiment. Acest ofițer însă îl sfătui să mai aștepte, spre a se angaja ca voluntar, „ca să-i crească câteva firișoare de barbă și mustăți“.

— „Așa dar barba face pe soldat? zisă copilul!... După mustăți se alege curagiul?!“... Apoi apucând o pușcă ce-i era la îndemână, arătă pe loc că știă s'o mânuiască și că nu'i se părea grea. După aceștea fu primit, însă puterea lui trupească era așa de mică, în cât căpitanul de Campagnol, ca să-l ocrotească, îl scuti de garda de noapte. Dar Fabert simți o așa de mare întristare pentru această scutire, în cât trebuiă să-i dea voie a'și face rândul de gardă. Nu dorința ce avea de a fi ocupat, îl îndemna la această stăruință, ci sentimentul datoriei; căci d'almintrelea el nu'și pierdea niciodată timpul ce-i prisosea după îndeplinirea datoriilor de soldat. Totdeauna, în timpul liber, se ocupa cu studiul fortificației, al strategiei, al istoriei, al geografiei, al matematicelor și al limbilor străine. În câteva luni numai, mulțumită stăruinței și priceperii lui, învăță să vorbească nemțește, italienește și spaniolește; iar exercițiile militare îi plăceau toate fără deosebire. Învățasă chiar să bată și toba. Pe câmpul de bătaie se distingea iarăși foarte mult.

Unul dintre scriitorii vieții lui scrie; „Niciodată nu s'a văzut, la o vârstă așa de tânără, o purtare mai regulată de cât a lui. Fiind doritor să știe totul, tânărul Fabert pătrundea în traiul de toate zilele al soldatului și îi împărtășia toate lipsurile și oboselile. Aci

mergea îmbrăcat în haine de toboșar să cerceteze întăriturile dușmanului, aci cerea să i-se facă cinstea de a fi trimis cel d'întâi la atacul liniilor întărite ale dușmanilor, cari vărsau moartea asupra lui.

Cu toate aceste deosebite merite ale lui, câțva timp el stătu numai în gradele inferioare ale armatei. Constituirea armatei era aristocratică pe atunci și Fabert nu era nobil¹⁾. Atunci fu sfătuit să înfățișeze și el oarecare documente de nobleță, pe care regele de atunci al Franței, Ludovic al XIV-lea, făgădui să le primească fără a le mai cerceta. Însă Fabert declară că, spre a'și putea împodobi mantaua cu o decorație, el nu'și va necinști numele cu o minciună.

— Mă numesc Fabert, vreau să rămân Fabert și altceva nimic, — răspunse el!...

La vestea acestui răspuns, regele îi scrisese: „Refuzul d-tale îți face în fața mea mai multă onoare, de cât le fac decorațiile acestora, cari le primesc din mâna mea“.

La vârsta de 19 ani, fu numit purtătorul steagului în regimentul din Piemont. Însă puțin în urmă el perdu acest post, din pricina unui duel. El însă dobândi repede, din nou acest grad, fiindcă nu numai că era cel mai exact la serviciu, dar și cel mai curajos la atac. La asaltul orașului Privas sări cel dintâi la atac și fu rănit foarte greu. La Turin fu din nou rănit, de astă dată așa de primejdios, în cât în prima clipă fu vorba să-i tae piciorul rănit.

Dar nu numai cu sângele său și-a plătit Fabert datoria către patrie. La 1659, fiind guvernator al cetății Sedan, el îi mări fortificațiile într'un mod considerabil și plăti din punga lui o parte din cheltueli. Rudele îl învinovăteau pentru această risipă, însă el le răspunse: „Dacă ar fi nevoie, pentru a împiedeca ca un oraș, a cărui pază mi-a încredințat-o regele, să nu cadă în mâinile vrăjmașului, mi-ași pune în zidul întăriturilor persoana, familia și averea mea și n'asi sta la îndoială un singur moment!...“

(După «Les petits Patriotes»).

P. PANOIU.

¹⁾ Pe acele vremuri numai nobilii primeau grade în armată, iar cei cari nu erau nobili rămănea totdeauna soldați, oricare le-ar fi fost meritele.

DOI AMICI

Liviu și Virgiliu erau din acelaș sat, din apropierea Craiovei. Satul se numea Breasta și era așezat într'o vale frumoasă, plină cu pomi roditori și cu vii multe. Liviu și Virgiliu de mici se împrieteniseră ca doi frați, ei nu puteau sta o jumătate de ceas unul fără altul; voința unuia era și a celuilalt.

Liviu rămăsese orfan de mic și fusese dat în grija tatălui lui Virgiliu, care îl luase în casă și-l crescuse ca pe propriul său fiu. Tinerii trăiră astfel în iubire unul către altul, până la etatea de douăzeci de ani, când un „noroc“ neașteptat pentru Liviu, i-a despărțit.

Acesta avea un unchiu, care plecase de acasă de tânăr și după mult umblet se așeză la Galați, unde, intrând la un bancher, câștigă deplina încredere al acestuia și în urmă ajunse să ia în căsătorie pe unica sa fiică.

Aceasta nu trăi însă mult în urma morței tatălui ei, și muri și ea lăsând în urmă-i un fiu, care muri și el. Unchiul lui Liviu deveni astfel stăpânul unei mari bogății și cum era cam bătrân, în curând muri și el, astfel că moștenirea îi veni toată lui Liviu, care era singura lui rudă.

Această veste sosită în Breasta, umplu de egală bucurie pe amândoi amicii. Liviu trebui să plece la Galați, cu toată părerea lui de rău că părăsește pe Virgiliu, pe care'l rugă cu lacrimile în ochi să nu-l uite și să-i scrie cât de des. Liviu îi mai făgădui că îndată ce va termina cu afacerile se va întoarce iarăși în satul lor, împărțind averea cu prietenul său.

Intr'adevăr Liviu își ținu cuvântul pentru câțva timp. Scrisorile lui erau pline de dragoste și mai mult încă, averea ce o avea în Breasta o dăruie lui Virgiliu, făcându-i cunoscut că în urmă îi va da și mai mult.

Înainte de a putea regula toate afacerile și a lua moștenirea lăsată de unchiul său, el trebui să stea acolo vre-o doi ani. Din nenorocire însă chiar de la începutul anului întâi iubirea către prietenul său începu a scădea.

Depărtarea, ocupațiunile și noii prieteni, făcu să se răcească în curând vechia prietenie. În al doilea an nu mai scria de cât foarte rar și rece și în sfârșit nici nu-i mai răspundea scrisorilor lui Virgiliu. Astfel că ori ce legătură de prietenie se stânse.

Marile bogății, cari îi căzuse de-a gata, începură a-i da alte gânduri, gânduri de lux și de mândrie, iar prietenia lui Virgiliu i se părea acuma nevrednică de starea sa.

Prima dată când Virgiliu se văzu fără răspuns crezu, că scrisoarea se va fi pierdut și numai decât îi scrise alta, și când nici la aceasta nu primi nici un răspuns, începu a se plânge lui Liviu pentru tăcerea lui, imputându-i, într'un mod foarte gentil de altminterea, neținerea cuvântului. Liviu, înfumurat prea mult, se supără și-și zise: „Aceasta e prea mult, mai cu seamă după ce i-am dat, din prostia mea, averea ce nu trebuia să i-o dau. Are noroc că nu îmi prea pasă de oameni așa de neînsemnați ca el, căci de nu, i-ași arăta cum trebuie să vorbească cu mine.

Incetul cu incetul amintirea lui Virgil se șterse din mintea lui; scrisorile ce-i mai soseau, le arunca în foc, fără să le mai citească, și tot ce i-ar fi amintit de el nimici.

Terminându-și afacerile, își adună toată averea și cu mare alai din partea noilor săi prieteni plecă la București, ca să trăiască în îmbuibare și închipuindu-și că e cine știe de grozăvenie de om.

Virgil, care din întâmplare auzise toate acestea, plecând odată în afaceri la București, voi să se ducă să-l vază. Liviu însă nici nu voi să-l primească. Dar de câteva ori zări pe Virgiliu. El însă trecea întins a lene în trăsura-i trasă de cai frumoși și scumpi, pe când Virgiliu umbla pe jos și când îl zărea, își întorcea capul în altă, parte cum fac mulți din oamenii cu spoiala culturei.

Înzestrat cu atâtea bogății, Liviu începu să cheltuiască în dreapta și în stânga. Puțin muncise pentru o așa bogăție, puțin îi păsa de ea și o cheltuia pe nimicuri. Casa lui era plină de lucruri, cele mai multe de nici un folos și porțile erau deschise tuturor noilor săi prieteni, ușurei ca și dânsul.

Avea mulți servitori. Se vorbea chiar că servitorii se îmbogățeau nefiind controlați. Liviu era îmbrăcat după moda cea din urmă și hainele le plătea foarte scump. Tot ce era făcut în țară, zicea el, era prost și rău și aducea din străinătate, plătind cele mai mari prețuri, tot ceea ce îi trebuia. Da zilnic banchete, care asemenea le plătea foarte scump.

Casa era adăpostul tuturor prietenilor lacomi și ușurateci, cari veneau să-l lingusească în toate chipurile. Numele lui era pe buzele tuturor; toți îl laudau și-l numiau om de talent, care știa să trăiască viața cea mai luxoasă, care se îmbrăca cel mai bine și pe care toți și-l luau ca model de eleganță. Liviu, orbit de astfel de la-

ude, se bucura și nu știa singur ce să mai facă pentru „bunii“ lui prieteni.

Traiu acestă însă nu dură mult. Cheltuelile cele mari și fără nici o noimă ce făcea cu astfel de petreceri, sumele ce dăruia prietenilor, perderile la jocurile de cărți, reduse averea în scurt timp la nimic. Se îndatoră în toate părțile și în curând se văzu încunjurat de-o ceață de creditori, cari îi luară și casa și mobilele și tot ceea ce avea. Când nu mai avea nimic toți prietenii lingușitori, care-l încunjuraseră înainte, dispărură de-odată ca prin farmec. Părăsit, și mai sărac de cât un cerșitor, căci acela poate cel puțin cerși, el spera să găsească ajutor la amicii, cari petrecuseră atât de bine în casa lui. Zadarnică și nebună speranță!

Unii abia voiau să-l mai cunoască, alții căutau prin tot chipul să fugă de el, iar alții ajunseră chiar să-l înjure, râzând de prostia lui. Cei mai șireți se prefăceau că-l plâng și spunând că nu-l pot ajuta. Ce lecție groaznică n'a fost aceasta pentru el! Nu mai știa ce să facă și cum să trăiască, și atunci abia, în nenorocire, își aminti de Virgiliu, de caracterul lui cel bun și iubitor, care știa că-l avea amicul său și de la care spera să poată fi ajutat. Dar cum ar fi îndrăznit el a se înfățișa înaintea lui, după ce îi arătase un dispreț așa de mare? Cu toate că nevoia îl împingea, rușinea îl ținea pe loc și nevoind să plece spre Craiova, o luă spre Iași, unde nu era cunoscut de nimeni și unde spera să-și poată câștiga o pâine. Cu acest gând porni într-o zi pe jos și spre seară ajunse la o casă țărănească, unde întrebă dacă nu l'ar putea găzdui peste noapte. O tânără femeie, care îi eși înainte și pe care o întrebă, îl primi cu bunătate zicându-i:

„O să vă dăm adăpost. Soțul meu nu va întârzia decât câteva clipite. Lui îi place să găzduiască pe cei ce rătăcesc pe aici. Intrați în odaie și, până vine el, odihniți-vă“.

Sărmanul Liviu intră și fu uimit să vadă o casă, care, deși simplă în afară, înlăuntru arăta o bogăție oareși care.

Pe când admira, învidiind soarta fericiților stăpâni, iată că sosi și stăpânul. „Cerule! Dumnezeu! Ce văd eu!“ — strigă Liviu, zărind prin fereastră pe stăpânul casei, care nu era altcineva de cât Virgiliu. „Este Virgiliu! Ah, unde să m'ascund? Unde să mă duc“. Și roșeața i se urcă în față, zăpăcindu-l cu totul și un cutremur îi cuprinse întreg corpul.

Virgiliu venea iute, mânănd un frumos călușel, avea însă pe față

întipărită o tristețe. Soția grăbi înaintea lui. Virgiliu suspinând îi zise:

— Toate căutările mele au fost zădarnice. El a plecat din București disperat și nimeni n'a putut să-mi spună în ce parte a pornit. Cine știe ce sfârșit îl așteaptă! — și nu-și putu ține lacrimile. Într'aceea ea îi spuse, că în odaie așteaptă un străin, care venise puțin mai înaintea lui, și care ceru să fie găzduit peste noapte.

Virgil zise atunci: Lăudat să fie Domnul! Cel puțin voi avea plăcerea de a face astăzi cuiva bine! Ah, dacă ași fi știut cel puțin cu o zi mai înainte de nenorocirea sa, totul s'ar fi fost schimbat!

Și zicând aceste vorbe intră în odaia de mâncare.

Liviu se ascunse într'un colț al odăii, își acoperi fața cu mânele și tremurând nu îndrăznea să-și ridice ochii. Virgiliu văzându-l în o așa stare, rămase înmărmurit, apoi s'apropie și-l privi mai deaproape.

— „Mă înșel eu? sau este amicul meu!“ Și când se încredințase că el este, îi luă mâinile de pe ochi și-l îmbrățișă fără să mai poată scoate un cuvânt.

Liviu însă cuprins de bucurie și de rușine nu știa pe ce lume se afla și nici nu îndrăznea să privească în față pe amicul său. După trecerea primelor clipe Virgiliu zise:

— În fine iată-te iar în brațele mele! Cerul n'a voit să mă vadă nefericit. Azi dimineată am plecat la București ca să te caut, în zadar însă am răscolit pe acolo totul, cu speranța de a te găsi, tu plecaseși și nimeni nu știa unde. Acum, iată că Dumnezeu ne-a unit și sper că nu ne vom mai despărți.

Liviu mișcat la culme, voia să spună ceva, dar nu găsia cuvinte. Virgiliu observând aceasta nu-l lăsă să vorbească și zise:

— „Tu nu mai ești acum bogat, este adevărat, dar ești încă destul de puternic pentru a munci. Averea, ce mi-a dat-o mie, era de zece mii de lei, cam pe atâta am moștenit și eu de la tata și astfel, cu aceste două capitale unite, am cumpărat această moșioară. Când am venit eu aici, era foarte proastă, nu-mi dedea de loc venit, dar acum, printr'o muncă încordată, am făcut-o să-mi dea un venit destul de bun și, de va fi îngrijită și mai bine, va putea da un venit destul de mare pentru amândoi. Vom împărți frățeste această avere și vom munci împreună, dacă îți va plăcea, și astfel vei avea cu ce trăi viața întreagă.

La acest act de generositate neașteptată, Liviu izbucni în plâns îmbrățișându-și amicul și zicând printre suspine:

— Ce amic credincios! Ce suflet ales inima mea părăsise cu mișelie! Și simt abia acum cât e de mare prețul prieteniei tale! Ce deosebire dintre inimile rele, cari, după ce și-au bătut joc de bună-tatea mea, m'au lăsat fără nici o milă în cea mai mare mizerie. Nu crede însă, că cu toată nenorocirea mea, eu ași voi să mă folosesc de generozitatea ta, ași fi prea nevrednic de ea. Averea, al cărei venit zici că este destul de mare, eu nu ți-am încredințat-o, ci ți-am dăruit-o pentru totdeauna, — este a ta. Nenorocirea mea cu toate că e mare, o merit. Numai fiindcă te-am părăsit așa de mișelește merit o pedeapsă și mai mare, pe care acum trebuie să o sufăr. Ori-unde soarta mă va duce îmi va fi destul fericirea de a fi recâștigat din nou prietenia cea mai sinceră și mai bună.

— Tu n'ai recâștigat-o — răspunse Virgiliu — tu nu te crezi demn de mine, dacă te gândești a pleca de aici. Fie dar, sau fie dat în păstrare aceea ce mi-ai lăsat, acum trebuie din nou să fie al tău și mă vei supăra, dacă nu vei primi ceea ce vreau să-ți dau. Privește această înapoiere ca un act de dreptate sau de prietenie, nu îmi pasă, dar trebuie cu ori ce chip să primești.

— Dar nici nu trebuie, nici nu pot face acest lucru — răspunse Liviu plângând, nu voi fi însă așa de nemulțămător să mă mai depărtez de un amic atât de sincer cum ești tu. Voi sta vecinic cu tine și voi munci alături de cel mai bun suflet de pe lume, simțindu-mă fericit de a putea într-o câtva repara, prin căința mea, fapta rea ce am făcut unei inimi așa de generoase.

— Ei bine — zise Virgil, — rămâi la mine asta este tot ce doresc, de tot ceea ce am, vei dispune ca de al tău, vei fi în sfârșit iarăși fratele meu iubit. Apoi întorcându-se spre soția lui, care plângea și ea îi zise:

— Iată pe scumpul meu prieten, pe care-l credeam pierdut pentru totdeauna. D-zeu a veghiat asupra lui și fără să știe a venit aici în casa noastră. Ai grije de acum înainte de dânsul și privește-l ca pe un frate, asta e tot ce cer de la inima ta cea bună și mi-loasă.

Astfel Virgil știu să răsplătească prietenia adevărată și de care Liviu, ani de-arândul, a trebuit să-și amintească.

Nici odată copii, să nu credeți în bogății, cea mai mare bogăție este inima bună și nobilă.

II-BING, VÂNĂTORUL DE MUȘTE

(POVESTE CHINEZEASCĂ)

La umbra unui cireș dintr'o grădină ședea li-bing, copilul unui chinez, în vârstă de vr'o patrușprezece ani și cioplea la o colivie de păsări. Din timp în timp privirile lui se îndreptau spre o altă parte a grădinii, unde—după cum se putea vedea, din grăunțele ce erau aruncate la pământ și din altă hrană păsărească—era așezată o cursă, dela care se întindea o sforicică până la copil. El însă își arunca privirile și în alte părți ale grădinii, cum fac oamenii, cari n'au conștiința curată și la orice sgomot tresăria, fiindcă tatăl său, care se temea să nu gonească frumoasele și folositoarele pasări cântărete din grădina sa, îl oprise, sub pedeapsă foarte aspră, să prindă vr'o păsărică. Deoarece casa de locuit și celelalte clădiri ale gospodăriei încunjurau grădina de trei părți, iar la a patra parte era un zid înalt,—tatăl său putea în fiecare clipă să-l surprindă.

Pe când copilul privea astfel de jur în prejur văzu deodată, ridicându-se peste zidul cel înalt al grădinii, o gămălie roșă, de matasă împletită, cum obicinuesc oamenii în China a purta pe șăpcile lor de mătăasă neagră de forma unei jumătăți de sferă, șăpci fără ȳozoroc și pe care nu le scot din cap nici în casă.

După gămălie apărū în adevăr și o astfel de șapcă și nu peste mult timp iată că privea în grădină fața sclipitoare și grasă a unui om vesel. Cu băgare de seamă rotea el privirile cercetătoare din micii și ascuțitii săi ochi, după ce treceau mai întâi prin niște ochelari mari de sticlă, încunjuurați de o ramă de corn și zăbind copilul strigă cu o voce răgușită: „li-bingut!”

Acesta însă nu se mișcă din loc, ca și când n'ar fi auzit nimic.

„li-bingută! dragul meu! Ce-i cu tine astăzi, de nu vii la mine?”

„Ce să fac la tine?”, răspunse acuma scurt copilul și cu un ton așa de nepolitic, că ar fi fost cu tot dreptul vrednic de o pedeapsă.

Cu toate aceste mandarinul¹⁾ de pe zid se ruga de copil cu vorbe măgulitoare:

„Io-te, amicul meu, în odaia mea de lucru sunt iarăși o sumedenie de muște; nu mă lasă de fel în pace și nu pot lucra nimic”.

„Atunci nu lucra, unchiule, eu astăzi n'am timp să prind muștele dumitale”—răspunse iarăși, tot nepolitic, ștregarul de li-bind. Omul nostru în adevăr nu era unchiul copilului, dar fiind vecin și prieten cu tatăl său, să obicinuisse cu această numire.

„Dar tu mi-ai prins de atâtea ori muștele din odaie”—zise din nou Ssun-heng — căci așa se numia vecinul — cu un ton tânguitor — „vino dragă li-bingut, o să-ți dau un dar, dacă vii”.

„Așa mi-ai făgăduit în totdeauna, unchiule, și când colo nu mi-ai

¹⁾ Mandarin = funcționar chinezesc.

dat nici-odată nimic. Astăzi prinde-ți tu muștele, dacă vrei să ai pace !”

„Tu știi, li-bingut dragă, că eu nu pot; înăduși de mă prăpădesc”.

Copilul râse; el știa foarte bine că unchiul Ssun-heng, era prea gros și neîndemânatic ca să poată prinde muștele.

„Uite ici, li-bingut dragă”, — strigă din nou unchiul, ridicând peste zid un inel sclipitor de oțel, pe care erau înșirați vr'o zece Keși ¹⁾.

„Uite, micule vânător de muște, pe ăștia ți-i dau ție, dacă vii să prinzi muște !”

— „Dă-mi-i mai întâi, aruncă-i jos, unchiule, apoi mă sui iute pe zid și viu la tine”.

De odată capul se făcu nevăzut dinpreună cu inelul cu banii. li-bing privi speriat în toate părțile să vadă dacă nu-i vr'o primejdie în jurul său. Dar nu era nimica. Apoi ciopli iarăși mai departe în liniște.

Nu trecu însă multă vreme și capul unchiului Ssun-heng se ivi din nou peste zid zicând: „li! li-bingut! Uite, ăștia ți-i arunc numai de cât jos, dacă viji la mine !

„Nu, unchiule, nu viu, căci acuma sunt numai patru Keși înșiruiți pe inel și mai nainte erau cel puțin zece. Dă-mi zece și vin numai decât”.

Unchiul se făcu din nou nevăzut și copilul nici nu începu să ciopliască, când capul se ivi iarăși zicând:

„li! li-bingut! Iată ți-i dau, vino repede!” Apoi aruncă inelul cu banii, care căzură cu sgomot la picioarele lui li-bing. El îi ridică, îi numără; erau numai nouă. Ei, se gândi el, haid' să-i fac pe voe. Iute își adună lucrurile și le ascunse într'un tufiș des, se avântă apoi pe un stejar de lângă zid și cu o săritură fu în grădina unchiului.

Unchiul îl primi cu strigăte de veselie, săria și juca, de se mișcă în dreapta și în stânga coada lui cea lungă de păr; o priveliște în adevăr foarte caraghioasă, apoi dete lui li-bing o plesnitoare puternică de muște. Se începu acum o vânătoare strașnică și înbelșugată, fiindcă odaia era plină de o sumedenie de astfel de diptere obraznice și sbâr-năitoare.

O întreagă armată de acești dușmani nemiloși ai omului zăceau pe podele și numai vr'o două-trei își mai căutau cu spaimă loc de scăpare. Atunci li-bing repezindu-se după o muscă, ce se odihnea pe tavan, scăpă inelul cu banii, ce și-i ascunsese în mâneca cea largă a hainei. Cu o iuteală, pe care n'ai fi crezut-o că o pot avea mandarinii corpolenți, unchiul se aruncă după inel, puse mâna pe el și-l închise repede în masa sa de scris, iar cheia o lăsă să lunece în largă lui haină.

„Lasă, dragă li-bingut” — zise unchiul — când copilul, cuprins de o îndreptățită supărare, voia să se arunce amenințător cu plesnitoarea asupra unchiului — „lasă, ce vrei tu să faci cu sumedenia asta de bani, tu ești prea mic și nu pricepi ce's banii, lasă până vei mai crește, ți-i păstrez eu — și ți-i voi da atuncea”.

¹⁾ Un Keș este cea mai mică monetă chinezească, făcută din bronz, cu o gaură pătrată în mijloc, prin care se trage o sfoară, curea sau o sârmă, ca să le poată mai ușor purta. 10 Keși au valoarea a vr'o 10 parale.

„Unchiule“ — strigă li-bing, răpit de avutul său — „dă-mi banii sau“... și mișcă amenințător plesnitoarea prin aer. Atunci unchiul se aruncă asupra copilului, îi smulse plesnitoarea, cu care începu acuma a bate pe bietul li-bing, care plângea și urla cât îi lua gura și în sfârșit o tuli acasă.

„Sgârcitule!“ strigă li-bing, — „Sgârcitule, numai calc piciorul în casa ta sau să-ți ceri iertare!“

„Ștregar ticălos ce ești!“ înjură Ssun-heng abia gâfâind, — „o să te învăț eu — pe oamenii bătrâni să-i...“ dar mai mult nu se auzi, fiindcă ușa se închise cu sgomot.

libing nu era numai un „vânător“ și ucigător de muște, — asta n'ar fi fost tocmai așa de rău, — nu, el era un chinuitor din fire și pe care le prindea le și chinuia amarnic. Acuma după cele pățite cu unchiul, li-bing se răsbună pe nevinovatele muște, rupându-le aripele și picioarele. Obiceiul acesta hâdos de a chinui bieteile animale era o dovadă de inima rea ce o avea libing.

Intors în odaia sa libing găsi zăcând pe podeală o persecă răSCOAPTĂ. Se așază de pândă lângă dânsa și de câteori venia câte o musculiță, ca să se desfăteze la mustul cel dulce al perscei, libing o prindea repede cu o mișcare fulgerătoare a mânei sale dibace. Și dacă ar fi omorât'o iute, ei, n'am mai avea nimica de zis, deși nici lui Dumnezeu, nici oamenilor buni astfel de lucruri nu le sunt de loc plăcute.

Dar aceste chinuri nu'l mulțumiau în destul pe îngrozitorul libing. El ținea muștele între degetul cel mare și arătătorul mânei stângi și-le scotea pliscul cu lungile lui unghii de la mâna dreaptă.

„Așa!“ zicea el cu mulțumire, — „acum n'o să mai poată suge din suc cel dulce“.

Astfel se petrecea el într'un mod așa de urât și de îngrozitor, când deodată apărură la fereastră un cap de vulpe, care privia cu ochi furioși prin gratile de fer la libing.

„Vai de mine!“ se gândi acuma libing și se făcu galbin ca ceara — „o vulpe! Asta nu-i semn bun!“ și numai decât se lasă de chinuirea musculițelor, scoase o carte din dulăpiorul de alături și începu să citească cu o voce tare și cântătoare.

În povestile chinezești, când este vorba de vulpi, trebuie să știm că aceste sunt niște ființe miraculoase, cari deși umblă de obicei în formă de vulpe, dar se pot preface și în formă de om și au putere de a vrăji oamenii.

Aceste ființe observă, tot ce face omul și se ivesc foarte des, ca să ajute și să răsplătiască pe cei ce fac lucruri bune sau să împiedece și să pedepsească pe cei ce fac rău. De aceea și li-bing îndată ce zări vulpea își aduse aminte de ce-l amenința și zise: „Vai de mine! Asta este semn rău!“.

Deși libing citea cu voce tare sau mai bine zis cânta, de se auzia până la a treia casă, nu trebuie însă să credem că toate acestea le citea în adevăr din cartea sa, nu, căci el le știa perfect pe dinafară. Elevii chinezi trebuie să învețe de-a rostul tot ce citesc. Privirile sale însă rătăceau pe deasupra rândurilor ca să vază pe unde zburau iubitele

lui musculițe. Far când una îndrăzni să se așeze pe foaia unei cărți, el își perdu răbdarea, făcu o mișcare repede ca fulgerul, și hârști... prinse musca și o vârî sub o ceașcă de ceai, ce era pe masa de alături. Luă apoi o pensulă de trestie, rupse o bucată subțire de aschie, o mai ascuți nițel, lipi de dânsa o bucătică de hârtie chinezească, care, după cum să știe, este foarte subțire și o răsuci formând o țevișoară lungă. După ce isprăvi cu țevișoara scoase cu băgare de seamă musculița de sub ceașcă, îi înfipse aschia între aripi și țevișoara între picioare. Și să fi văzut ce bucurie avea acuma barbarul de libing la chinurile nenorocitei muște.

Dar repede lăsă aschia și musca să cadă la pământ, căci iarăși se ivi vulpea la fereastră și-i strigă cu o voce lătrătoare și răgușită: „libing, libing! Dacă nu încetezi cu chinuirea muștelor am să te prefac pe tine în muscă, ca să vezi și tu ce simte un astfel de animal nenorocit!”

Aceste zise, vulpea se făcu nevăzută, ear libing, tremurând de frică, luă iarăși cartea și începu a citi cu voce și mai tare ca adineaori. Asta dură mai multă vreme, dar el nu era cu gândul la cele ce citea, alte gânduri îi umblau prin minte.

— „Ce dihaine!”—își zise libing,—vrea să mă sperie numai;—dar eu nu sunt fricos. Ar fi și rușine să-mi fie frică! Tata, în adevăr, mi-a povestit ce dihanii rele sunt vulpile ăstea și că ce făgăduesc odată și împlinesc. Ei, ce nebulie! Să mă prefacă într'o muscă, e cu neputință—eu așa de mare și o muscă, așa de mică—nebulie, nu altceva!”

„Nu mă prinzi d-ta cumătră vulpe cu d'astea. Vino, numai înc'odată, o să te dau afară din curtea noastră!”

În acest timp o sumedenie de muște îi zbârnăiau și zburau pe la urechi, îi se puneau pe frunte, pe nas și pe mâni, așa că în adevăr nu mai era de trăit.

„Și oare poate să aibă un astfel de mâncător de iepuri!”—își zise libing iarăși—„o putere așa de mare de a vrăji și a preface oamenii în muște;—un astfel de mâncător de șoareci să fie vrăjitor? Prostie! Eu unul nu cred nimic și nici nu-mi pasă de dânsa!”

Și hârști! iarăși prinse o mulțime de muște și repede își smulse cu mâna stângă un fir de păr din lungă lui codiță, legă musculița în jurul burtii și de celalt capăt al firului legă o fâșie lungă de hârtie. Apoi dete drumu musculiței, care să căznea să se desfacă de lațul în care o legase. Dar tot așa de repede privi libing în jurul său și zise cu îndrăzneală:

— „Ei, unde ești vulpe? Nu e nicăeri! Haid vino iute încă odată!”

— Și iarăși începu libing vânătoria după muște și iarăși era să cadă una jertfă cruzimii lui, când deodată se auzi la fereastră vocea lătrătoare și răgușită a vulpii: „libing, libing, libing! N'ai vrut să asculti! În muscă să te prefaci numai dcât!”

Atunci vulpea își întinse, printre gratiile de fer, laba; ce din ce în ce se lungi până ajunse și-l atinse pe libing, care de spaimă și de groază nu se mai putea mișca din loc. Numai de cât începu

libing a se mici, ochii îi se înholbară, picioarele și mânilor se subțiară întocmai ca la o muscă, apoi căpătă o nouă pereche de picioare, iar pe spate îi crescură într-o clipă o pereche de aripi străvăzătoare. Numai coloarea cea albastră a hainelor sale rămasă aceeași pe corpul lui,—devenind astfel un adevărat bârzăun. Apoi se auzi din nou vocea vulpei zicând:

„De vrajă și de rău
O mână sângerată,
De cuiul din perete, te vă scăpa odată!

Și se făcu nevăzută.

Musca—libing începu acuma o sbura încoace și încolo și îndată se încredință ce primejdioasă era pentru dânsul această stare.

În curând auzi pe servitoarea lor strigând: „libing, libing, vino iute, e gata cina!... Ce nu răspunzi? Unde-o fi ștregarul de băiat!... Oî, ce bârzăun mare și bătrân!“—tipă deodată bucătăreasa și începu a da după musca ce o supăra. Din fericire însă libing, deși acuma muscă, nu-și perduse mintea omenească și astfel se ascunse repede într'un unghet întunecos;—altmintrelea ar fi pățit-o, căci servitoare nu era prea delicată și avea niște mâni mari și noduroase.

În curând libing auzi din toate părțile strigându-l la masă. Auzi vocea cea dulce a mamei sale și cele subțiri ale servitoarelor și în fine vocea cea groasă și poruncitoare a tatălui său.

Acesta îl căută în urmă în odaia sa, răscoli totul, chiar și patul și dulapul și murmură apoi: „Ciudat lucru! Unde s'o fi ascuns copilul!“

Spre marea mirare a lui libing auzi în sfârșit tipând și pe unchiul Ssun-heng, care îl căuta peste tot locul și striga: „li! libing, unde ești?“ Fața unchiului nu mai era acuma așa de răutăcioasă ca după amiazi, când fugi băiatul de la dânsul, ci din contră arăta o mare îngrijorare. „Biet vânător de muște“ — șopti unchiul — „poate te-am supărat eu așa de tare de-ai fugit și poate ți-ai făcut vr'un rău?“

În aceeași clipă însă un bârzăun mare și albastru sbârnâi pe la urechia unchiului Ssun-heng.

„Ei, n'o să fie vr'o nenorocire, o să vie el iarăși, băiatul!“—se mângâia unchiul. „Și pentru ca să-l împac, iată, o să curățesc eu odaia de lighioanele ăstea sbârnăitoare și o să încep chiar cu bârzăunul ăsta obraznic!“

Și repede puse mâna pe un caet și începu o vânatoare strajnică. Sudoarea îi cădea în stropi mari peste frunte și peste obraji roși; dar în curând curăți odaia de lighioanele lui așa de neplăcute.

Numai pe bârzăunul cel albastru nu-l putut prinde oricât se căzni. Infuriat peste măsură, unchiul Ssun-heng începu din nou vânătorearea după bârzăun și'n fuga lui prin odaie aruncă la pământ și scaune și mese și dulapuri, fără ca să-l poată lovi sau prinde.

„Oî! nu mai pot, o să mă oftez!“—oftă el din fundul. inimei.. și în aceeași clipă ușa se deschise și tatăl lui libing intră în odaie,